

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər

Bağlanan bankların əmlakının şübhəli hərracı...

yazısı səh.3-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 30 yanvar 2018-ci il Çərşənbə axşamı № 22 (6911) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Prezidentdən korrupsioner və rüşvətxorlara daha bir xəbərdarlıq

İlham Əliyev "Azərbaycan Respublikası regionlarının 2014-2018-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı"nın icrasının dördüncü ilinin yekunlarına həsr olunan konfransda mühüm beyanatlar verdi

yazısı səh.5-də

İŞİD yenidən qanla meydana qayıdır

yazısı səh.10-də

Azərbaycandakı "beyin mərkəzləri" cəmiyyətə nə verir...

yazısı səh.6-də

Ələt Azad Ticarət Zonası Azərbaycana nələr qazandıracaq...

yazısı səh.13-də

Qərblə Rusiyanın qaz savaşı: Azərbaycan uduşda

yazısı səh.8-də

Həmsədrərdən Azərbaycan üçün "müşahidəçi tələsi"

yazısı səh.11-də

Rabitə sektorunda ixtisar dalğası

yazısı səh.12-də

Anaların intiharı, ataların özünə qəddi...

yazısı səh.14-də

Bir neçə ölkədəki səfir və baş konsul geri çağırıldı

yazısı səh.2-də

Azərbaycan turizmində arəb fenomeni

yazısı səh.14-də

Bayılda sürüşmə zonasında təhlükə sovuşmayıb

yazısı səh.15-də

ABŞ-da ölümcül qrip tüğyan edir - Azərbaycana təhlükə varmı...

yazısı səh.15-də

İşğalçı izolyasiya rejimini yumşaltmaq üçün hərəkətə keçib

İRƏVANDAN BAKIYA QARŞI YENİ MƏKRİLİ PLAN - TƏBLİĞAT SAVAŞINA DAİR İLGİNC FAKTLAR

Ermenistan qonşu ölkələrin informasiya məkanında əleyhimizə təxribatları gücləndirib; düşmən xilas üçün "saman çöpləri" axtarışında; regionun açar ölkəsi kimi Azərbaycanın həm Rusiya və İran, həm də Gürcüstanla inkişafda olan əlaqələri ona görə hədəf götürülüb ki...

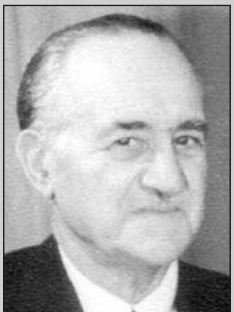
musavat.com
Togrul Ismayil

yazısı səh. 9 və 10-da

Ziya Bünyadovun qətlində iştirak edən ömürlük məhbusun atasından sensasion açıqlamalar

Sabiq icra başçısı Adil Nağıyev: "Akademikin qətlinin təşkilatçısı Tariyel Ramazanov və Cavanşir Aslanovdur"; "Oğlum tək mənə yox, bütün nəlimə zərbə vurub"

yazısı səh.7-də

Rəsulzadə 1917-ci ildə Rusiya ilə bağlı nə yazmışdı...

yazısı səh.4-də

Mirmahmud Mirəlioğlu: "Seçkidə kim önə çıxacaqsa, o da dəstəklənəcək"

yazısı səh.6-də

Ərşad Hüseynov: "Piyada özünü maşının qarşısına atırsa, sürücü günahkar deyil"

yazısı səh.12-də

Bir neçə ölkədəki səfir və baş konsul geri çağırıldı

Prezident İlham Əliyev Rəşad Fəil oğlu İsmayılovun Gürcüstanın Batumi şəhərində Azərbaycan Respublikasının baş konsulu vəzifəsindən geri çağırılması haqqında sərəncam imzalayıb.

Musavat.com "AzərTAC"a istinadən xəbər verir ki, dövlət başçısının digər sərəncamları ilə Pərviz Cəfər oğlu İsmayılova Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin Dubay şəhərində Azərbaycan Respublikasının baş konsulu, Sabir Məmməd oğlu Ağabəyov Azərbaycan Respublikasının İordaniya Haşimilər Krallığında fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri, Rasim Şəmsəddin oğlu Rzayev Azərbaycan Respublikasının Səudiyyə Ərəbistanı Krallığında, eyni zamanda Oman Sultanlığında, Yəmən Respublikasında, Bəhreyn Krallığında fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri və İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı yanında daimi nümayəndəsi, Tofiq Ələvsət oğlu Abdullayev Azərbaycan Respublikasının Qəter Dövlətində fəvqəladə və səlahiyyətli səfiri vəzifəsindən geri çağırılıb.

Moskvada atışmada Azərbaycan vətəndaşı öldürüldü

Rusiya paytaxtında Azərbaycan vətəndaşının ölümü ilə nəticələnən silahlı insident baş verib. Hüquq-mühafizə orqanlarından APA-nın Moskva müxbirinə verilən məlumata görə, hadisə yanvarın 28-də gecə paytaxtın "Slavyanskiy bulvar" metro stansiyası yaxınlığında baş verib.

Üç nəfər arasında baş verən mübahisə zamanı Azərbaycan vətəndaşı, Sumqayıt şəhəri sakini, 1989-cu il təvəllüdü Rüstəmov Mahir aldığı güllə yarasından hadisə yerində ölüb. Olayın iştirakçısı olan digər Sumqayıt sakini, 1985-ci il təvəllüdü Əli Hüseynov isə yaralanıb. O, xəstəxanaya yerləşdirilib.

Qətl törədən şəxs silahlı hadisə yerinə qoyaraq qaçıb. Faktla bağlı cinayət işi açılıb, hadisəni törədən şəxsin saxlanması istiqamətində tədbirlər görülür.

Qarabağda Sənaye Məhəlləsinin yaradılması ilə bağlı nazirliyə müraciət olunub

Azərbaycan sahibkarları Ağdamda Qarabağ Sənaye Məhəlləsinin yaradılması ilə bağlı iqtisadiyyat naziri Şahin Mustafayevə müraciət ediblər.

"APA-Economics" in məlumatına görə, bu təkliflə bu gün "Azərbaycan Respublikası regionlarının 2014-2018-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət

Proqramı"nın icrasının dördüncü ilinin yekunlarına həsr olunan konfransda sahibkar Rafiq Qarayev çıxış edib.

Qarabağ qazisi olduğunu xatırladan sahibkar bildirib ki, Qarabağ iqtisadi zonasından olan sahibkarlar 3 ildir ki, bu təkliflə bağlı İqtisadiyyat Nazirliyinə rəsmi olaraq müraciət edir: "Ancaq bu müddət ərzində heç bir cavab almamışıq. Bu gün 120-yə yaxın sahibkar Ağdamda sənaye məhəlləsinin və ya sənaye parkının yaradılmasını istəyir".

İqtisadiyyat naziri Şahin Mustafayev isə bu sahədə xeyli işlərin görüldüyünü, son zamanlar çoxlu sayda sənaye məhəllələrinin və sənaye parklarının yaradılması istiqamətində işlərin görüldüyünü xatırladı. "Bununla belə, əgər sahibkarlar istəyirlərsə, bu məsələ ilə bağlı görüş keçiriləcək. Sahibkarların belə təşəbbüsü varsa, onlarla görüş keçiriləcək. Sənaye məhəlləsinin yaradılması ilə bağlı bu təklif məqsədəuyğun olacaq".

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz və ya email yazmağınız kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01

Zakir Həsənov cəbhə xəttində

Müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov və nazirliyin digər rəhbər heyəti cəbhəboyu zonada yerləşən hərbi hissələrdə olub.

Bu barədə musavat.com-a Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidmətindən məlumat verilib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin tapşırığına əsasən ön xətt bölmələrində olan müdafiə naziri üzbuüz yerləşən düşmən

Azərbaycanda 22 qanunsuz miqrant saxlanıldı

Son həftə ərzində Dövlət Miqrasiya Xidməti (DMX) tərəfindən qanunsuz miqrasiyaya qarşı keçirilmiş tədbirlər zamanı 10 nəfər Türkiyə Respublikası, 7 nəfər Pakistan İslam Respublikası, 4 nəfər Hindistan Respublikası və 1 nəfər Türkmənistan vətəndaşı olmaqla, ümumilikdə 22 əcnəbi saxlanılıb.

DMX-nin mətbuat xidmətindən APA-ya verilən məlumata görə, araşdırma zamanı ölkədə qanunsuz yaşadıqları üçün saxlanılmış 9 nəfər Türkiyə vətəndaşının küllü miqdarda pul qarşılığında Avropaya göndəriləcək məqsədlə Türkiyədə yaşayan Kenan Durmus tərəfindən Azərbaycana gətirildiyi məlum olub.

Belə ki, Kenan Durmus Azərbaycanda yaşayan iş adamı Süleyman Kayıkcıoğlu ilə əlaqədar olaraq, əvvəllər birgə işləməyi vəd edib. O, Süleyman Kayıkcıoğlu ilə məxsus "INSMARK" şirkəti tərəfindən qeyd olunan 9 nəfər əcnəbiyə iş və müvəqqəti yaşama icazəsi alınmasını təşkil edib, bundan sonra müxtəlif yollarla həmin şəxslər üçün Avropa ölkələrinə viza almağa cəhd göstərib.

Lakin DMX tərəfindən əcnəbilərin faktiki olaraq "INSMARK" şirkətində işləmədikləri aşkarlanıb, onların yalan məlumat verməklə iş və müvəqqəti yaşama icazələri aldıkları müəyyən edilib. Bununla da əcnəbilərə verilmiş vəsiqələr ləğv olunub.

Azərbaycanda müvafiq yaşama icazələri ləğv edilmiş əcnəbilər Kenan Durmusun təkidli ilə Avropaya göndəriləcəklərinə inanaraq, müxtəlif ünvanlarda gizlənməklə Azərbaycanı tərk etməkdən boyun qaçırıblar. Lakin keçirilmiş tədbirlər nəticəsində həmin əcnəbilər saxlanılıb.

Saxlanılan digər əcnəbilərdən ölkəyə gəlmiş 1 nəfər Türkiyə vətəndaşı, 4 nəfər Hindistan vətəndaşı və 7 nəfər Pakistan vətəndaşı, 1 nəfər Türkmənistan vətəndaşının ölkə ərazisində olma və yaşama qaydalarını pozduqları müəyyən edilib.

Qeyd olunan əcnəbilərin qanunsuz əməlləri tam sübuta yetirilib və faktlar öz təsdiqini tapıb.

mövqelərini müşahidə edib.

Döyüş növbəsi çəkən şəxsi heyətlə görüşən nazirə əməliyyat şəraiti barədə məruzələr edilib. Bildirilib ki, burada yerləşən bölmələr içməli su, istiliklə, yuyunma otaqları, isti yataq və digər lazımı qış ləvazimatları ilə tam təmin olunub.

Dövlət başçısının Azərbaycan Ordusu qarşısında qoyduğu tapşırıqların yüksək səviyədə yerinə yetirilməsinə əminliyini ifadə edən müdafiə naziri hərbi qulluqçuların döyüş qabiliyyətini və mənəvi-psixoloji hazırlığını yüksək qiymətləndirib.

Cəbhə bölgəsində yeni inşa edilən bölmələrdən birinin açılışını edən müdafiə naziri burada yaradılmış şəraitlə tanış olub, şəxsi heyətlə söhbət aparıb və nahar edib.

"2017-ci ildə dini etiqad azadlığını pozan 162 nəfər müəyyənləşdirilib" - DİN

"Keçən il dini etiqad azadlığını pozan 162 nəfər müəyyən edilib". APA-nın məlumatına görə, bunu Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin təşkilatçılığı ilə Bakı şəhəri Nərimanov Rayon İcra Hakimiyyətində "Radikalizm və ekstremizmin mahiyyəti, yaranma səbəbləri və onlara qarşı mübarizənin hüquqi əsasları" mövzusunda keçirilən seminar-müşavirədə Daxili İşlər Nazirliyinin Baş İctimai təhlükəsizlik idarəsinin rəis müavini Oktay Tağıyev deyib.

O. Tağıyev bildirib ki, həmin şəxslərdən 2 nəfəri cinayət məsuliyyətinə cəlb olunub: "2 nəfərlə bağlı prokurorluq orqanlarına müraciət olunub. Həmin şəxslərdən 3 ədəd tufəng, 585 ədəd zərərli dini ədəbiyyat götürülüb. Görülmüş tədbirlər nəticəsində inzibati məsuliyyətə cəlb olunmuş şəxslərdən 2 nəfər inzibati həbs edilib, 52 nəfər 86 min manat məbləğində cərimələnib, 73 nəfərə xəbərdarlıq olunub. 4 azyaşlı barədə materiallar yerli icra hakimiyyəti yanında komissiyalara göndərilib".

O. Tağıyev qeyd edib ki, 2017-ci ildə Azərbaycanda yaşamaq hüququ verən sənədləri olmadan ölkədə yaşayan 144 əcnəbi müəyyənləşib: "Həmin şəxslər barədə qanunvericiliyə uyğun tədbirlər görüldü. 17 nəfər ölkə hüdudlarından kənara çıxarıb, 127 nəfər müvafiq tədbirlər görülməsi üçün Dövlət Miqrasiya Xidmətinə göndərilib".

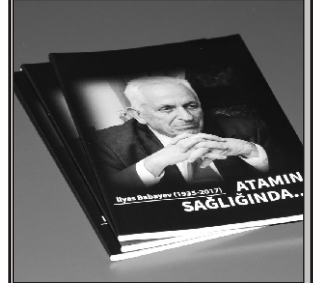
Dollar yenidən avroya qarşı möhkəmlənir

ABŞ-in 10 illik istiqrazlarının faizi 2,7141%-ə yüksələrək son 4 ilin maksimal səviyyəsinə çatıb.

"Report" "Bloomberg"ə istinadən xəbər verir ki, faizlərin artması dolların qlobal valyuta bazarında möhkəmlənməsinə gətirib çıxarıb.

Dolların əsas rəqibi olan avro ilə müqayisədə məzənnəsi ötən həftə ECB rəhbəri Mario Draginin açıqlamalarından sonra 1,25 USD/EUR səviyyəsinə yüksəldikdən sonra hazırda 1,2375 səviyyəsinə geriləyib. Tokioda yerləşən "CIBC World Markets" maliyyə qrupunun rəhbəri Ko Haruki bildirib ki, ABŞ-in 10 illik istiqrazlarının faizindəki artım dollara tələbi artırır.

"Report" xəbər verir ki, USD/EUR məzənnəsi son 1 ayda sürətlə yüksəldiyi üçün bir qədər geriləyə bilər: "Məzənnənin 2018-ci il üçün maksimal səviyyəsi isə 1,26-1,27 USD/EUR diapazonunda olması ehtimal edilir. FED-in bu il uçot dərəcəsini ən azı 3 dəfə artırması diqqətə alınaraq dolların ikinci yarımillikdən möhkəmlənəcəyi proqnozlaşdırılır".

Görkəmli arxeoloqa həsr olunmuş kitab işıq üzü gördü

Mərhum professor İlyas Babayevə həsr olunmuş "Atamın sağlığında..." kitabı işıq üzü görüb. Musavat.com xəbər verir ki, kitabda Azərbaycanın görkəmli arxeoloqu, Azərbaycan MEA-nın müxbir üzvü, tarix elmləri doktoru, professor İlyas Babayevin (1935-2017) həyat və fəaliyyətinin bəzi məqamları əksini tapıb.

Kitaba mərhum alimin elmi-pedaqoji fəaliyyətinin əsas tarixləri haqqında bilgiler, həyat və fəaliyyəti haqqında oçerklər, son illərdə Azərbaycanda Vətəndaş Cəmiyyətinin İnkişafına Yardım Assosiasiyasının "1905.az" saytına və "Xalq qəzeti" nə verdiyi müsahibələr, "Regionun fəxri" proqramının mərhum alimə həsr edilmiş buraxılışının stenoqramı, həmkarı və dostu Şahin Fazilin "Qazıntılar" şəiri, eləcə də müxtəlif vaxtlarda çəkilmiş fotoları daxil edilib. Kitabın tərtibçisi siyasi elmlər üzrə fəlsəfə doktoru, əməkdar jurnalist Fuad Babayevdir.

Kitab mərhum alimin elmi-redaksiya şurasının rəhbəri olduğu "1905.az" portalının nəzdindəki studiyada çapı hazırlanıb.

Bakıda ərəb turist hotelə çağırdığı qadını döyüb

Bakıda Bəhreynəndən olan turist Mohamed Haqmed Alqasser Nəsimi rayonunda yerləşən "Boutique" hotelində dava salıb.

"Report"un məlumatına görə, 25 yaşlı ərəb hotel otağında qonağı olan 1986-cı il təvəllüdü G.D.-ni döyüb.

Faktla bağlı Nəsimi Rayon Polis İdarəsində araşdırma aparılır.

"Ümumi təhsil haqqında" qanun layihəsi hazırlanır

"Ümumi təhsil haqqında" yeni qanun layihəsi hazırlanır. APA-nın məlumatına görə, qanun layihəsini Milli Məclisin Elm və təhsil komitəsi hazırlayıb və bununla bağlı artıq işçi qrup yaradılıb.

Layihənin hazırlanması komitənin yaz sessiyasının qanunvericilik işləri planına daxil edilib.

Yanvar ayının 28-də "Yeni Müsavat" qəzetinin əməkdaşı Sevinc Telmanqızı Amerikanın San Fransisko şəhərində imza günü keçirib. Musavat.com xəbər verir ki, "Trampın və Sevincin Amerikası" adlı kitabını Amerikadakı azərbaycanlılarla görüşdürən əməkdaşımız onlarla kitabdan və onun yazılma səbəblərindən danışdı.

Sevinc Telmanqızı San Fransiskoda 'imza günü' keçirdi

"Bu kitab Amerikadakı azərbaycanlılara bir hədiyyədir"

Əməkdaşımız çıxışında bildirdi ki, tam 1 il öncə, bu günlərdə Amerikaya səfər etmək üçün viza əldə edəndə ərsəyə belə bir kitab gələcəyini planlaşdırmamışdı: "Mən hər zaman kimi yeni bir ölkə, həmin ölkədə yaşayan azərbaycanlıların hekayəsini yazmaq istəyirdim. Amma sizlərin hekayələriniz, Amerika yaşantılarınız o

qədər maraqlı oldu ki, bunların qəzet səhifəsində, sayt "dənişində" itib-batmasını istəmədik. Can verdik və kitab halına gətirdik. Gələcək nəsillər bu illərdəki azərbaycanlı mühacirlərin həyatı barədə məlumat əldə etmək istəsə, artıq ortada geniş bir vəsait var".

İmza gününün təşkilatçısı, Kaliforniya Azərbaycan Mədəniyyət Evinin rəhbəri Həmid Azəri isə çıxışında bunun Amerikada yaşayan azərbaycanlılara bir töhfə olduğunu dedi. Onun sözlərinə görə, Azərbaycan mətbuatı çox nadir hallarda Amerikada yaşayan azərbaycanlılar, onların yaşantıları, problemləri barədə yazır: "Amma Sevinc xanım ke-

çən il ştat-ştat, şəhər-şəhər gəzərək burda yaşayan həmvətənlərimizi tapdı. Onlarla, onların cocuqları ilə danışdı. Bizim belə bilmədiyimiz, maraqlı həqiqətləri üzə çıxardı. İndi isə bu səfərin nəticəsi bizim əlimizdədir, kitab olaraq. Əslində bu, həm də "Yeni Müsavat"ın, Sevinc xanımın bizlərə hədiyyəsidir. Bizlər belə

re, bankın müəyyən əmlaklarını adi vətəndaşlar da ala bilərlər: "Məsələn, bankın mülkiyyətində olan avtomobilləri hər bir vətəndaş hərəracda iştirak etməklə ala bilər. Onlar öncə gedib hərəracı keçirən təşkilata müraciət etməlidirlər. Orada müəyyən iştirak haqqı ödəməlidirlər. Daha sonra hərəracda iştirak edə bilərlər. Qanuna görə belədir və bütün vətəndaşlar iştirak edə bilərlər. Ancaq praktikada bunu necə edəcəklərini biz bilmirik, ancaq prosesi tam nəzərəte götürəcəyik".

bir kitabı çox gözlədik".

Daha sonra tədbirdə iştirak edən həmvətənlərimiz də kitabla bağlı öz fikirlərini söylədilər. Onların böyük əksəriyyəti "Biz bu kitabın içindəki bütün yazıları daha öncədən, saytdan oxumuşuq. İndi isə ki-

tab halında əlimizdə olması sevindiricidir", dedilər.

İmza günündən sonra əməkdaşımız San Fransiskoda yaşayan azərbaycanlıların təşkil etdiyi axşam yeməyi ziyafətinə qatılıb.

□ Musavat.com

Bağlanan bankların əmlakının şübhəli hərracı...

Əkrəm Həsənov: "Ehtimallar var ki, öncədən əlbir olub bankın əmlakı ilə bağlı formal olaraq ucuz qiymətlər müəyyənləşdirə bilərlər"

Əmanətlərin Sığortalıması Fondu Xammal və Əmtəə Birjası vasitəsilə ləğv prosesində olan bir sıra bankların balansında olan əmlakı satışa çıxarır. Fondan verilən məlumata görə, 39 lot üzrə daşınar və daşınmaz əmlak ilk dəfə hərraca çıxarılır, 15 lot üzrə daşınar və daşınmaz əmlak isə təkrar hərraca çıxarılır. Belə ki, ləğv prosesində olan QSC "Bank Standard" KB-nin balansında olan 11 ədəd müxtəlif markalı avtomobil və 2 ədəd bankomat təkrar hərraca çıxarılır, 13 ədəd müxtəlif markalı avtomobil və 4 bankomat isə ilk dəfə hərracda olacaq.

Bundan başqa, ləğv prosesində olan "Royalbank" ASC-nin balansında olan 1 mənzil, 2 ev və 1 qeyri-yaşayış sahəsi, ləğv prosesində olan "Zaminbank" ASC-nin balansında olan 1 ədəd "Ford Transit Connect" markalı avtomobil, ləğv prosesində olan "Qafqaz İnkişaf Bankı" ASC-nin balansında olan 1 ədəd "Mercedes Benz S350" markalı avtomobil ilk dəfə hərraca çıxarılır.

Həmçinin ləğv prosesində olan "Kredobank" ASC-nin balansında olan 1 qeyri-yaşayış sahəsi təkrar hərraca, 2 qeyri-yaşayış sahəsi, 3 ədəd müxtəlif markalı avtomobillər isə ilk dəfə hərraca çıxarılır. "Texnika-bank" ASC-nin balansında olan bağ evi təkrar hərraca, 2 ədəd bankomat, 7 qeyri-yaşayış sahəsi və bir lot üzrə 3 torpaq sahəsi də ilk dəfə hərraca çıxarılır.

Hərərac açıq formada Azərbaycan Respublikası Xammal və Əmtəə Birjasında keçiriləcək.

Bəs görəsən, bu hərracda

ekspertlər və mətbuat nümayəndələrinin də iştirakı təmin oluna bilərmi? Proses nə dərəcədə şəffaf və düzgün keçiriləcək? Satışa çıxarılan avtomobilləri sadə vətəndaşlar da əldə edə bilərlərmi? Hərəracda əmlakın qiymətləndirilməsi prosesində hansı yanlışlıqlara yol verilə bilər?

"Yeni Müsavat"ın bu suallarını cavablandıraraq iqtisadçı ekspert, hüquqşünas Əkrəm Həsənov prosesdə şübhəli məqamların ola biləcəyini açıqladı: "Əmlakı hərraca çıxarılan banklardan biri də "Bank Standard"dır. Yanvann 30-da "Bank Standard"ın

öten həftənin 5-ci günü "Bank Standard"ın ləğvi üzrə Bakı Apelyasiya Məhkəməsinə proses oldu və hakimlər Əmanətlərin Sığortalıması Fondundan narazı idilər ki, onlara heç bir məlumat verilmir. Məhkəmə onu da dedi ki, öten ilin birinci rübündən sonra Əmanətlərin Sığortalıması Fondu məhkəmələrə bankın əmlak vəziyyəti haqqında heç bir məlumat verməyib. Ancaq bu açıqlanmalı idi. Fond çalışır ki, məhkəmə nəzarətindən qaçsın. Qanunvericilik isə məhkəmə nəzarətini tələb edir. Mən də orada çıxış edərkən dedim ki, bu məsələdə son nəticədə məhkəmə cavabdeh olacaq. Bu məlumatlar verilmirsə, məhkəmə necə nəzarət edə bilər. Söhbət yalnız əmlakdan da getmir, qaytarılmayan kreditlərdən də gedir. Əmanətlərin Sığortalıması Fondundan deyilir ki, biz borcların qaytarılması üçün filan sayda məhkəmə işləri aparırıq. Mən isə bildirdim ki, ən azından bu məhkəmə işlərinin siyahısını verməlisiniz. Fond çalışır ki, bu prosesin üzərində nəzarət olmasın. "Bank Standard"dan başqa hazırda ləğv prosesində daha 11 bank var. Burada söhbət yüz milyonlardan gedir. Bankların xeyli daşınar və daşınmaz əmlakları var. Lakin bu, kreditörün borclarının qaytarılması üçün kifayət etmir. Əsas gəlir kreditlərdən olmalıdır. "Bank Standard" kimi böyük bir bankın misalında baxsaq, orada banka qaytarılmalı olan kreditlərin məbləği təxminən 750 milyon manatdır, ancaq onun daşınar və daşınmaz əmlakının dəyəri cəmi 40 milyondur. Yeni əsas məsələ verilən kreditlərin geri qaytarılmasıdır".

Ə.Həsənovun fikrincə, bankların əmlaklarının satılması ilə bağlı hərraclara məhkəmə nəzarət etməlidir: "Hər bir bankın ləğvi prosesinə Apelyasiya Məhkəməsi nəzarət edir. Amma

öten həftənin 5-ci günü "Bank Standard"ın ləğvi üzrə Bakı Apelyasiya Məhkəməsinə proses oldu və hakimlər Əmanətlərin Sığortalıması Fondundan narazı idilər ki, onlara heç bir məlumat verilmir. Məhkəmə onu da dedi ki, öten ilin birinci rübündən sonra Əmanətlərin Sığortalıması Fondu məhkəmələrə bankın əmlak vəziyyəti haqqında heç bir məlumat verməyib. Ancaq bu açıqlanmalı idi. Fond çalışır ki, məhkəmə nəzarətindən qaçsın. Qanunvericilik isə məhkəmə nəzarətini tələb edir. Mən də orada çıxış edərkən dedim ki, bu məsələdə son nəticədə məhkəmə cavabdeh olacaq. Bu məlumatlar verilmirsə, məhkəmə necə nəzarət edə bilər. Söhbət yalnız əmlakdan da getmir, qaytarılmayan kreditlərdən də gedir. Əmanətlərin Sığortalıması Fondundan deyilir ki, biz borcların qaytarılması üçün filan sayda məhkəmə işləri aparırıq. Mən isə bildirdim ki, ən azından bu məhkəmə işlərinin siyahısını verməlisiniz. Fond çalışır ki, bu prosesin üzərində nəzarət olmasın. "Bank Standard"dan başqa hazırda ləğv prosesində daha 11 bank var. Burada söhbət yüz milyonlardan gedir. Bankların xeyli daşınar və daşınmaz əmlakları var. Lakin bu, kreditörün borclarının qaytarılması üçün kifayət etmir. Əsas gəlir kreditlərdən olmalıdır. "Bank Standard" kimi böyük bir bankın misalında baxsaq, orada banka qaytarılmalı olan kreditlərin məbləği təxminən 750 milyon manatdır, ancaq onun daşınar və daşınmaz əmlakının dəyəri cəmi 40 milyondur. Yeni əsas məsələ verilən kreditlərin geri qaytarılmasıdır".

□ Nərgiz LİFTİYEVƏ,
□ "Yeni Müsavat"

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti 2018-ci ildə Xalq Cümhuriyyəti ili elan edib. Cümhuriyyət ilində, Məhəmməd Əmin Rəsulzadənin doğum günü ərəfəsində ağsaqqal jurnalist Şirməmməd Hüseynov "Yeni Müsavat"a öndərin 1917-ci ildə qələmə aldığı maraqlı yazısını təqdim edib. Məqalə Rəsulzadənin yazı stilinə toxunmadan təqdim edilir.

***

Cümhuriyyət

Məclisi-Müəssisən yığılmaqda Rusiya məmləkəti üçün hanki üsuli-idarəni qəbul edəcək?

İştə, bu gün əfkarı-ammanı düşündürən bir məsələ. Bu məsələnin qəti cavabını əlbəttə ki, Məclisi-Müəssisən özü verə biləcəkdir. Fəqət əhvalın nə yolda cərəyan etdiyini və xalq əfkarının nə mərkəzdə dolandığını görərek bu xüsusda imdidən dəxi bir taqım təxminlərdə bulunmaq mümkündür.

Bilməlidir ki, cümhuriyyət əsası ta əskidən bəri Rusiyada demokratik və sosialist firqələrin qırmızı bayraqlarında yazılmış bir şüarı idi. Bu gün o bayraqlar kəməli-hürriyyətlə ortaya çıxmış, üzərində "Var olsun cümhuriyyəti-ənam!" şüarı yazılmışdır.

İstibdadın əvvəlinci günlərində öylə təsəvvür olunuyordu ki, bu şüar ancaq əmələ qismini, demokratiyanı ruhlandırır və bayraq altına yalnız sosialistlər toplaşarlar. Fəqət ildırım sürətilə gedən günlər əsrdə binaları alt-üst eləyən il əhəmiyyətli saatlər keçdikcə monarxiya əsasına yanaşan məhfilləri yıxdığı meydana çıxmışdır. Degil, əmələ vəkilləri şurası, sosi-

Rəsulzadə 1917-ci ildə Rusiya ilə bağlı nə yazmışdı...

al-demokratlar, sosialist-revolusionerlər, məşrutiyətli padşah tərəfdarı olduğunu bildirmişdir. Güman olunuyordu ki, ordu bəlkə əski ənənəsinə mərbut qalıb da yeni bir tacdar istəsin. Fəqət ordu naminə cümhuriyyət əsası aşkara elan olunmuyorsa da, bu əsası elan edənlərə qarşı heç bir növlə narazılıq da göstərmir. Biləks, əmələ vəkillər şurası ilə soldat vəkillər şurası arasında sıx bir rabitə və əlaqə mövcud olduğu hiss olunuyor.

Rusiya çarizmi nə çürük bir zəmin üstündə dayanıyor, nə özəksiz bir qoz təşkil ediyormuş ki, ən şiddətli tərəfdarları belə bu gün "monarxiyə" yanaşmaq istəmiyorlar. Tanrının "Novoye Vremya"sı belə cümhuriyyəti daha müvafiq hal buluyor.

Nədir bu əqləri heyran buraxan inqilab? Əvət, bu böyük inqilabdır. Fəqət təsəvvür olduğu kimi gözle-nilməz bir şey dəxi degildir.

Əvvəlcə tərəqqipərvər rus cəmaət xadimləri arasında məşrutiyətli padşah fikri qüvvətli idisə, səbəbi o idi ki, sülaləni yıxmaq, padşahı taxtdan salmaq müşkül olduğunu bilir, daha yaxın və da-

ha müvafiq bir yol olmaq üzrə ancaq məsuliyyətli vəzərətə qane oluyordular.

"Ədu şod səbəb xeyr əgər xuda xahəd"*. Əgər Nikolay bir az əqilli olsa, əgər müqəddəratı-hökuməti Rasputin kibi şöhrətpərəst bir dərbədərin əlinə verib də, Protopoviç kibi bir macərəçi-yə tapşırmasa idi, məmləkət nümayəndələrinin yalvarı-yaxara istediklərinə əmələ etsəydi, heç şübhəsiz ki, yerində qalacaq, işlər bu şəkildə bitməyəcəkdi.

Fəqət:

"Gələndə çün qəza quş damı görəmiz,

Gözünü kor edər, əncamı görəmiz".

Rusiya cümhuriyyəti haman o zaman təmin olunmuş idi. Tarixi bir zaman keçirdiyimiz bu böyük, bu dəhşətli günlərdə səri-hökumətdə "əncamı görəmiz" iradəsiz bir çar oturuyordu.

"Nahaq" qandan, "lüzumsuz" həyəcədən qorxan və yalnız buna görə məşrutiyətli padşah əsasına tərəfdar olanlar üçün artıq təgyiri-məslək etməyə bir hail qalmamışdır.

Əksəriyyət köhnə padşahdan keçə bilmədiyi üçün

cümhuriyyət istəmiyordu. İmdi köhnəsi yox. Tazə padşah seçəcəyinə rəisi-cümhur seçmək daha iyi degilmidir?

Demokrasiya nöqteyi-nəzərindən Rusiyada yaşayan və çarizmin təcavüzkar siyasətinə məruz qalan sinif, silk və millətlər üçün cümhuriyyətdən daha münasib bir üsuli-idarə təsəvvür olunamaz. Fəqət cümhuriyyətdən cümhuriyyətə də fərq var. Cümhuriyyət öylə əsaslar üzərinə qurula bilər ki, yenə ənamın məhkum millətlərin hüququnu tamamilə təmin etməyib xalqın mümtaz qismi mənafehinə uydurulsun, biistilah cümhuriyyəti-xass olsun. Ola bilər ki, bu gün müvəqqəti hökumət tərəfindən elan olunan

əsaslar üzərinə ümumi, müsavı, gizli və doğru surətdə icra olunan seçkilərin iqtiza eləndigi hürriyyətlərə bina olunub amməyi-xəlqin (ənamın) mənafeini gözətsin, qanun nəzərində xassi-əvam görməyib cümhuriyyəti-ənam şəklini alsın.

Məhkum sinif və millət gözü ilə baxıldıqda işıqlı istibdad qarısından, məşrutiyət işıqlı istibdaddan: cümhuriyyət məşrutiyətdən, cümhuriyyəti-ənam da cümhuriyyəti-xassdan daha faydəli və daha müvafiq məramdır.

Fəqət Rusiya bugünkü dərəcəyi təməddün və tərəqqisi ilə cümhuriyyətlə idarə olunacaq bir halə gəlmişdir. Dünyanın ən böyük istibdadını, ən kiçik bir zərbə ilə

devirən bir cəmaətin özünü idarəyə hazır olub-olmadığı haqqında şübhələnmək insafsızlığın ən böyüğüdür. Rusiya xəlqi o dərəcəyə gəlmişdir ki, istədiyi üsuli-idarəni qura bilsin, istərsə cümhuriyyəti-ənam da paydar edə bilər.

Var olsun cümhuriyyəti-ənam!

M.Ə.Rəsulzadə

"Açıq söz", 17 mart 1917, №426

Cümhuriyyəti-ənam - xalq cümhuriyyəti
Mərbut - bağlı
Dərbədar - avara
Hail - manəə

P.S. Məqaləni redaksiyaya Şirməmməd Hüseynov təqdim edib.

□ "Yeni Müsavat"

134 ildir işığı sönməyən Kişi

Yanvarın 31-i istiqlalımızın memarı Məhəmməd Əmin Rəsulzadənin doğum günüdür. 134 il öncə bu soyuq yanvar günlərində cahana Məhəmməd Əmin Rəsulzadə ad-soyadı daha bir işıqlı İNSAN gəldi. Hələ də o işıqdan faydalanırıq. Ən azı, doğru yol göstərən mayak kimi. Hər şeyin maddi çıxarlar üzərində qurulduğu zəmanəmizdə, üstəlik, heç bir əlavə "vergi"-zad ödəmədən, yəni təmənnəsiz yararlanırıq.

Günəşin üzəri qara buludlarla örtülməklə işığı azalmaz sözsüz ki. Həm də hamıya o, işıq saçır - pisə də, yaxşıya da, iman adamına da, ateistə-kafirə də, namuslu-qeyrətli insana da, nadü-rüst və alçağa da, oğrusu-bandına də. Rəsulzadə işığı da elə. 134 ildir cismən görünməsə də, işığı hələ də gəlir, nurundan hamıya, o cümlədən ona dodaq büzüb daş atmaq istəyənlərə də pay düşür bu böyük insandan.

*****

Deyirlər, dünyasını dəyişən insandan yaxşı söz və bir də səs qalır. Əlavə edək: həm də nur qalır. Təbii ki, hər kəsdən yox, söhbət Rəsulzadə kimi seçilmişlərdən gəlir...

Ola bilsin, öndəri dəyərləndirmək bizə düşmür. Amma nurundan 100 faiz düşər! Həm də təkçə bizə yox...

Siyasətçi, mütəfəkkir, alim, tarixçi, publisist, mühərrir, araşdırmaçı, jurnalist, Allahın sadiq və mömin bəndəsi, islam Şərqiində ilk demokratik respublikanın banisi, Azərbaycan adına ilk dəfə siyasi don biçib ona XX əsr dünya xəritəsində dövlət statusu qazandıran, ilk dəfə üçrəngli bayrağımızı qaldıran, sadəcə, sadə və dahi, böyük insan!

*****

Allah ona, peyğəmbərlər xaric, təkçə bir bəndədə maksimum təcəlli edə biləcəyi məcmu keyfiyyətləri cəm eləmişdi. Bədxərlik eləmədi, boşuna işlətmədi bu özəl-

liyini, üstünlüklərini. Bir övliya missiyası daşdı sanki, bir övliya ömrü yaşadı və xalqa heç vaxt unudulmayacaq misilsiz faydaları dəydi. Əsrlər boyu işimizə yarayacaq bir irs, nəsillərə örnək qoydu öz bənzərsiz, təkrarsız həyat və fəaliyyəti, yaradıcılığı ilə.

Ən əvvəl canından çox istədiyi xalqının xoşbəxtliyi yolunda xərclədi ilahidən gələn vergini, talantı. Doğrudur, özünün etiraf elədiyi kimi, silahdaşları ilə birgə qurduğu cümhuriyyətdə 23 ayda elə çox şeyə müvəffəq olmadı. Fəqət, bacardığını etdi. Hətta bundan artığını yaptı: kişi kimi, vicdanla, kimsəyə minnət qoymadan, heç bir qarşılıq gözləmədən - nə maddi, nə də mənəvi planda.

Özünün dediyi kimi, xalqa heç olmasa azca AZADLIQ dadıydı. Həmin bu azacıq azadlıqdan ötrü isə şəxsi xoşbəxtliyindən və rahatlığından, ailəsindən,

əziz-xələf övladları və ciyərpənarlarından, sevdiklərindən belə keçdi, sürgünü miskin həyatdan üstün tutdu, lakin əqidesinə dönük çıxmadı o iradəcə möhkəm və nəhəng insan. Azdı mı?

*****

Gerçəkdən də hər şeyə ən dəqiq qiyməti zaman, tarix verir. Sadəcə, bir az gözləmək gərəkdir. 70 il tarix üçün nədir ki. Gözləməyin ilahi dərğahda adı isə səbərdir. Allah səbirləri sever. Rəsulzadəni də sevirdi. Əks halda, xalqın sevimlisi eləməzdi ki...

Könül istərdi ki, Cümhu-

riyyətin 100 illiyinədək onun nəşi son nəfəsində 3 dəfə adını söylədiyi Azərbaycana getiriləydi, Bakıda abidəsi qoyulaydı - qədirbilən qəlblərdə onsuz da çoxdan abidəsi var. Allaha da, bəndəyə də xoş gedər, bir ziyrət-gahımız daha artardı. Həm də necə bir ziyarət-gah...

Nə bilmək olar, bəlkə bunlar da olacaq. Hələ 4 ay var. 4 ayda Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti nələr eləmədi. İndiki Respublika - Cümhuriyyətin siyasi varisi də edə bilər. İstək olsa, əlbəttə ki. Çünki Rəsulzadə yalnızca

bir öləri bəndə, individ, tanınmış şəxs deyildi. Rəsulzadə hadisə idi, fenomen idi, xalqın istiqlal mücahidi idi, sonuc olaraq istiqlal şəhidi idi!

Belə bir şəxsi, şəxsiyyəti, fenomeni, şəhidi bəyənənmək, Rəsulzadəyə istehza və həqarət eləmək - ən əvvəl insanlığa həqarət eləməkdir! Cümhuriyyətə, xalqa həqarət eləmək, onları ələ salmaq, bəyənənməkdir! Nəhayət, başışlanmaz nadanlıq, cahillik və cılızlıqdır, sadəcə, günah və ayıbdır!..

Qəbrin nurla dolsun, işığı hələ də gələn İNSAN!..

□ **Zahid SƏFƏROĞLU**

Yanvarın 29-da Heydər Əliyev Mərkəzində "Azərbaycan Respublikası regionlarının 2014-2018-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı"nın icrasının dördüncü ilinin yekunlarına həsr olunan konfrans keçirilib.

APA-nın xəbərinə görə, prezident İlham Əliyev konfransda iştirak edib.

"Bizim böyük valyuta ehtiyatlarımız həm böyük sərvətimizdir, eyni zamanda bu, bizə iqtisadi müstəqillik verir. İqtisadi müstəqillik isə siyasi müstəqilliyi şərtləndirir". Bunu prezident İlham Əliyev "Azərbaycan Respublikası regionlarının 2014-2018-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı"nın icrasının dördüncü ilinin yekunlarına həsr olunan konfransda deyib: "İqtisadi cəhətdən asılı vəziyyətdə olan ölkələr müstəqil siyasət apara bilmirlər, yaxud da ki, aparmaqda çətinlik çəkirlər. Biz isə tam müstəqil siyasət aparırıq, bütün məsələlərlə bağlı bizim öz mövqeyimiz var və bu mövqeyi çəkinmədən ifadə edirik. Biz bütün prinsipi məsələlərlə bağlı beynəlxalq kürsülərdən səsimizi ucaldırıq, ədalət və qanunun aliliyini təbliğ və müdafiə edirik".

Prezident həmçinin deyib: "Rüşvətçorluğa, korrupsiyaya, bürokratiyaya qarşı çox ciddi mübarizə aparılır. Bu mübarizə, o cümlədən sistem xarakterli tədbirlər sahəsində aparılır. Deyə bilərəm ki, institusional tədbirlər ən səmərəli tədbirlərdir. Əlbəttə ki, cəza tədbirləri də tətbiq olunub, olunur, onların da əhəmiyyəti var. Ancaq institusional tədbirlər, rüşvətçorluq, korrupsiya üçün, necə deyirlər, meydançanın daralması istiqamətində atılan addımlar ən səmərəli addımlardır".

Prezident qeyd edib ki, keçən il valyuta ehtiyatlarımızın artırılması istiqamətində çox ciddi addımlar atılıb: "Baxmayaraq ki, keçən il büdcəmizdə builki kimi deyildi, bundan az idi, eyni zamanda neftin qiyməti də hələ aşağı səviyyədə idi, biz düzgün siyasət, maliyyə sahəsində nizam-intizamı gücləndirmək nəticəsində valyuta ehtiyatlarımızı 4,5 milyard dollar artırıb. Əminəm ki, bu il valyuta ehtiyatlarımız əhəmiyyətli dərəcədə artacaq".

"Azərbaycan Respublikası regionlarının inkişafı ilə bağlı üçüncü Dövlət Proqramının icrası bu il başa çatıb. Dövlət proqramının icrası çox uğurla gedib və qarşıda duran vəzifələr icra edilib"- deyə, dövlət başçısı bildirib: "Bu proqramların həyata keçirilməsi regionların inkişafında dönmüş yaradıb. 2003-cü ildən Azərbaycan böyük uğurlara imza atıb. Ölkəmizdə hərtərəfli inkişaf təmin olunub. Ölkədə aparılan islahatlar dünya birliyi tərəfindən də yüksək qiymətləndirilir. Azərbaycanda sabitlik təmin edilib, bunun da mənbəyində xalqın iradəsi, xalq-iqtidar birliyi durur. Ölkəmiz təhlükəsizlik, əmin-amanlıq şəraitində uğurla inkişaf edir, inki-

"AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI REGIONLARININ 2014-2018-Cİ İLLƏRDƏ SOSIAL-İQTİSADI İNKİŞAFI DÖVLƏT PROQRAMI" NIN İCRASININ DÖRDÜNCÜ İLİNİN YEKUNLARINA HƏSR OLUNMUŞ KONFRANS

BAKİ, 29 YANVAR 2018-Cİ İL

Prezidentdən korrupsioner və rüşvətçorlara daha bir xəbərdarlıq

İlham Əliyev "Azərbaycan Respublikası regionlarının 2014-2018-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişafı Dövlət Proqramı"nın icrasının dördüncü ilinin yekunlarına həsr olunan konfransda mühüm bəyanatlar verdi; "Azərbaycan inkişaf parametrlərinə görə nümunəvi ölkələrdən biridir"

şaf parametrlərinə və vətəndaş həmrəyliyinə görə dünyada nümunəvi ölkələrdən biridir".

"Son 14 ildə Azərbaycan iqtisadiyyatı 3,2 dəfə artıb, qeyri-neft iqtisadiyyatı, sənaye, kənd təsərrüfatı sahələrində ciddi artım qeydə alınıb" - deyə dövlət başçısı qeyd edib.

Əhalinin həyat səviyyəsinin yaxşılaşdırılması istiqamətində həyata keçirilən tədbirlərin əhəmiyyətindən danışan prezident İlham Əliyev qeyd edib ki, əsas məqsəd dövlətin qüdrətinin artırılması və müstəqilliyin möhkəmləndirilməsidir.

Dövlət başçısı bildirib ki, son 14 ildə ölkədə 30 elektrik stansiyası tikilib: "Azərbaycan elektrik enerjisi ixrac edən ölkəyə çevrilib. Ölkə üzrə qazlaşdırma 93 faizə çatıb. İcməli su və kanalizasiya problemləri uğurla həll olunub. Kənd təsərrüfatının inkişafı üçün tədbirlər görüldü. Dörd su anbarı tikilib, 12 min 300 km yol çəkilib. Bu il bu rəqəm 15 min km-ə çatdırılacaq. Bundan əlavə, ölkədə 7

aeroport, Ələt Dəniz Ticarət Limanı, gəmiqayırma zavodu inşa olunub".

Prezident qeyd edib ki, son 14 ildə valyuta ehtiyatlarımız 23 dəfə artaraq 42 milyard dollara çatıb: "Bütün bunlar ölkəmizə siyasi, iqtisadi müstəqillik verir. Son 14 ildə ölkə iqtisadiyyatına 231 milyard dollar sərmayə qoyulub".

"Xalqın həyat səviyyəsinin yaxşılaşdırılması istiqamətində həyata keçirilən tədbirlər böyük əhəmiyyət daşıyır. Əsas məqsəd dövlətin qüdrətini artırmaq və müstəqilliyimizi möhkəmləndirməkdən ibarətdir" - deyə o əlavə edib: "Son 14 ildə ölkəmizdə demografik proseslər sürətlə gedib. Ötən 14 ildə əhalimiz 1,5 milyon nəfər artıb. Bu dövrdə maaş və pensiyalar dəfələrlə artırılıb, önəmli sosial layihələr icra olunub. Məktəblər, universitetlər, tibb müəssisəsi, olimpiya idman kompleksləri inşa olunub. Sahibkarlığın inkişafı diqqət mərkəzində saxlanılıb. "ASAN Xidmət" mərkəzlərinin yaradılması

ictimai xidmətlər sırasında bir inqilaba çevrilib".

Prezident İlham Əliyev bildirib ki, kosmik ölkəyə çevrilən Azərbaycanda icra olunan nəqliyyat və energetika layihələri ölkəmizin uzunmüddətli və uğurlu inkişafını şərtləndirir: "Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolu nəqliyyat dəhlizlərinin yaradılması istiqamətində son illərdə həyata keçirilən ən önəmli layihədir. Bakı-Tiflis-Ceyhan neft, Bakı-Tiflis-Ərzurum qaz kəmərləri böyük əhəmiyyət kəsb edir. Bütün bu layihələr ölkəmizin uzunmüddətli inkişafına şərait yaradıb. Qazlaşdırma, elektrik enerjisi, içməli su və kanalizasiya xidmətləri ilə təminat sahəsində işlərin davam etdirilməsi vacibdir. Bu il yeni torpaq sahələri suvarılacaq, avtomobil yollar çəkiləcək. 6 rayon mərkəzi xəstəxanası, 137 modul tipli məktəb, 4 olimpiya idman kompleksi tikiləcək. Məcburi köçkünlərin yaşayış şəraitinin yaxşılaşdırılması diqqət mərkəzində olacaq. Yeni iş yerlərinin açılmasının daimi proses olması vacibdir. Özünlüməşğulluq, həmçinin ailə biznesinə "Asan dəstək", "Abad proqramı" əhəmiyyətlidir. Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolunun uğurlu fəaliyyəti üçün tədbirlər görülməlidir. Şimal-Cənub, Şərqi-Qərbi beynəlxalq nəqliyyat dəhlizləri, həm də ölkədə dəmir yolu infrastrukturunun yaradılması ilə bağlı işlər görülür".

Prezident bildirib ki, bu il 3 "ASAN Xidmət" mərkəzi, xalça fabrikləri açılacaq, yeni sənaye müəssisələri fəaliyyətə başlayacaq: "Turizmin, ənənəvi kənd təsərrüfatı sahələrinin inkişafı, ərzaq təhlükəsizliyinin təmin olunması, ixrac məhsulları üçün yeni bazarların tapılması və ixracdan asılılığın azaldılması istiqamətində tədbirlər görülməlidir. Azərbaycanda iqtisadi və maliyyə vəziyyəti sabitdir. Ölkədə gedən islahatlar uğurlu nəticələr verir. Ölkədə yürüdülməli siyasət xalqın maraqlarına xidmət edir, dövlətimizi daha da gücləndirir".

□ Musavat.com

Saakaşvili ssenarsisi bitdimi?..

Hüseynbala SƏLİMOV

Ötən il dekabrın son günlərində vəd etdiyi möhtəşəm etiraz aksiyasını təşkil edə bilməyəndən sonra M.Saakaşviliyə ictimai maraq azalsa da Ukrayna məhkəməsinin daha bir qərarı eks-prezidenti yenedən gündəmə gətirib -bu günlərdə məlum oldu ki, Saakaşvilinin ev dustağı edilməsilə bağlı qərar çıxarılıb və qərara görə eks-prezident axşam və gecə saatlarında müəyyənləşdirilmiş konkret ünvanı icazəsiz tərk edə bilməz.

Təbii, burada izah üçün dərin mətləblərə baş vurmağa ehtiyac yoxdur, məqsəd Saakaşvilinin hərəkət imkanlarını məhdudlaşdırmaqdır. Amma artıq ukraynalı politoloqlar da etiraz edir ki, məhkəmənin qərarı tamam əks reaksiya verəcək və Saakaşvilinin populyarlığını bir az da artırıcaq. Üstəlik, Saakaşvili özü də bildirib ki, məhkəmənin qərarına əməl etmək fikri yoxdur və bu da bir daha onu deməyə əsas verir ki, bundan sonra da Saakaşvillə bağlı münaqişələr olacaqdır.

Sözsüz, insanları daha çox nəticə maraqlandırır və hamı düşünür ki, görəsən, bütün bu proseslərin axırı nə ilə bitəcək? Doğrusu, lap əvvəldən bizi konkret nəticədən çox proses maraqlandırır, düşünmüşük ki, bütün hallarda Saakaşvili ümumi prosesə təsir edəcək və o qədər Ukraynaya asan, problemsiz talamağa imkan verməyəcək.

İndi də bu fikirdə qalır və düşünürük ki, Ukrayna bu il seçki keçiriləcək yeganə post-sovet ölkəsidir ki, oradakı prosesləri izləməyə dəyər. Məsələn, bu sözləri Rusiyadakı seçki haqqında demək olmur - V.Putin həтта A.Navalnını seçkiyə buraxmaqdan ehtiyat etdi, görün, başqa güclü namizəd olsaydı, bu adam nələr edərdi?!

O səbəbdən də ümid edirik ki, ukraynalı oliqarxlar əməli-başlı tər tökmək lazım gələcək. Saakaşvili də şanslarını real qiymətləndirməyə başlayıb və hələ ötən ilin sonunda bildirdi ki, məqsədi heç də prezident olmaq deyil və o, daha aşağı rəqəmlərlə də kifayətlənə bilər. Həm də bu məsələdə başqa nüans da var - hazırkı prezident P.Poroşenko da vəzifəyə gələndə üç prezidenti yola salmalı olmuşdu.

Həm də bizdə bir məsələyə diqqət yetirilmir və yaxud da ki, çox az yetirilir. Hələ sosial-demokratların ideoloqu E.Bernşteyn deyirdi ki, əsas məqsəd deyil, hərəkətdir; daim hərəkət etməklə, kiçik də olsa, etirazlar yaratmaqla da cəmiyyətin və dövlətin inkişafına nail ola bilərik...

Bir də görürsən ki, tək bir adamın etirazı və fəallığı belə cəmiyyətin və həтта hakimiyyətin diqqətini cəlb edə bilər. İndiki post-sovet ölkələrinin ən böyük problemi budur ki, cəmiyyətin böyük hissəsi seyrçidir, özünə əziyyət vermək istəmir, qədim Romada imtiyazlı vətəndaşlar qladiatorların döyüşünə necə tamaşa edirdisə, onlar da azsaylı fəalların hakimiyyətlə çarpışmasını elə seyr edirlər.

Ukraynada bir qədər fərqli vəziyyət hökm sürür - Maydan ruhu burada hələ də yaşamaqdadır. Bunun yaxşı tərəfi də var, pis tərəfləri də. Yaxşısı budur ki, insanların mübarizə əzmi hələ tükənməyib, onlar lazım gələrsə, bir daha çətinliklərə, yuxusuz gecələrə, soyuğa və ya şaxtaya dözməyə hazırdırlar. Pis tərəf isə budur ki, heç də hər şey meydanlarda həll olunur və meydanlar yalnız daha böyük işlərin efrəfidir.

Baxın, Ukraynada bir neçə "rəngli inqilab" baş verib və növbəti də istisna olunmur, ona görə ki, insanlar can atdıqları nəticələri görmürlər. Belə vəziyyət gec-tez "güclü əl" in və yaxud da "dəmir əl" in hakimiyyətə gəlməsinə, avtoritar rejimin bərqərar olmasına gətirib çıxarır. Avropanın parçası (hələ coğrafi mənada!) olsa da, Ukraynada da belə variant istisna olunmur, çünki böyük Fransa İnqilabından başlayaraq (Fransa İnqilabı N. Bonapart hakimiyyətə gətirdi!) post-sovet ölkələrindəki son dövrlərdə baş verən olaylarda belə bu tendensiya təsdiqini tapıb.

Hələlik ukraynalıların yolu bitməyib. Bu ilki seçkilərdən, onların necə aparılmasından tutmuş nəticələrinə qədər bir çox parametrlər proseslərə təsir etmək gücündədir. Ümumilikdə də isə, qeyri-dağıdıcı, əgər bu cür demək mümkündürsə, orta amplitudalı etiraz dalğaları ölkəyə həтта fayda da verə bilər. Hazırda Saakaşvili belə dalğanın başında dayanıb və oliqarxların yuxusunu bir az təlx edib. Bir daha deyirik ki, bunun özü də gərəklidir.

Vacib deyir, hər etiraz inqilaba gətirib çıxarsın və bütün etirazçı liderlər prezident olsunlar. Əsas prosesdir. Necə ki, A.Smit "Bazarın gizli əli hər şeyi tənzimləyəcək" deyirdi, burada da ərz etmək mümkündür ki, proses olarsa, demokratiyanın da "gizli əli" özü sahman yaradacaq...

Yanvarın 28-də Müsavat Partiyası Məclisinin sessiyası keçirilib. 2018-ci il prezident seçkisi və Müsavat Partiyasının fəaliyyət planı təsdiqlənib. Məclisdə Müsavat Partiyasının prezidentliyə namizədliyi irəli sürülən MSDM rəhbəri İsa Qəmbər çıxış edib. Sessiyada Müsavat Partiyasının 2018-ci il prezident seçkiləri ilə bağlı seçki qərargahı yaradılıb. Seçki qərargahının sədri vəzifəsinə MSK-nın keçmiş üzvü, partiyanın Mərkəzi İcra Aparatının rəhbəri Gülağa Aslanlı seçilib.

Yanvarın 28-də KXCP-nin də Ali Məclisinin sessiyası keçirilib. Ali Məclis bu ilin oktyabr ayında keçiriləcək prezident seçkilərini müzakirə edib. Ali Məclis KXCP sədri Mirmahmud Mirəlioğlunun prezidentliyə namizədliyini irəli sürüb.

Dünən Mirmahmud Mirəlioğlu "Yeni Müsavat"ın suallarını cavablandırıb.

- Namizədliyinizin irəli sürülməsi öz təşəbbüsünüzlə oldu, yoxsa Ali Məclis üzvlərindən təşəbbüs gəldi?

- Partiyamızın rəhbər strukturlarında bu məsələ gündəmə gəlib, namizədliyim irəli sürülüb, müzakirələr aparılıb. Müttəfiqlərimiz tərəfindən də bu məsələ xeyli öncə gündəmə gətirilib. Yeni namizədliyimin irəli sürülməsi təşəbbüsü özümün deyil. Dediym kimi, öncədən təşəbbüslər olub və yanvarın 28-də Ali Məclis qərar qəbul edib, mən də razılaşmışam.

- Namizədliyinizin digər partiyalar tərəfindən dəstəklənməsi, ətrafınızda

Müxalifətdə seçki canlanması

Müsavat seçki qərargahı yaradı, Mirmahmud Mirəlioğlunun da namizədliyi irəli sürüldü; **KXCP sədri:** "Seçkidə kim önə çıxacaqsa o da dəstəklənəcək"

blok yaradılması üçün addımlar atmağı düşünürsünüz mü?

- Namizədlərin çox olması təcrübəsinə hər seçkidə rast gəlinir. Demokratik düşürgədən namizədlər var və yəqin ki, qarşıdakı müddətdə yenə də namizədlər irəli sürüləcək. Onlarla iş birliyi də, müzakirələr də olacaq. Əməkdaşlıq, birlik istiqamətində müzakirələr olacaq. Bu istiqamətdə gərəkən nə olacaqsa onu et-

məyə çalışacağıq. Ölkədə seçki mühitinin demokratikləşməsi, Seçki Məcəlləsində dəyişikliklərə nail olmaq üçün birgə müzakirələr, əməkdaşlıqlar olacaq.

- Prezidentliyə namizədlərin sayı get-gedə artır. Namizədlərin sayının çoxluğunun prosesə mənfi, yoxsa müsbət təsiri ola bilər?

- Namizədlərin özündən çox şey asılıdır. Seçkinin demokratik keçirilməsi istiqamətində, səylərin birləşdirilməsi istiqamətində namizədlər ciddi mövqə ortaya qoysalar, əməkdaşlığa gedilsə, namizədlərin sayının çoxluğunun müsbət tərəfi özünü göstər. Bəzən partiyalar, seçki qərargahları "mütləq bizim namizəd olmalıdır" kimi yanaşmalar sərgiləyirlər. Bu isə zərərli. Amma namizədlərin özlərinin mövqeləri daha önəmlidir. Bunu biz zamanında 2003-cü ildə də, 2013-cü ildə görmüşük. Məsələlərə doğru yanaşması olan namizədlərin çox olması problem yaratmır. Namizədlər sonda bir fikir və işbirliyinə gələ bilərlər. Ona görə də narahat olmağa əsas yoxdur. Sadəcə olaraq, bilmək lazımdır ki, atılacaq addımları zamanında atmaq lazımdır. Bülletenlər çapa verildəndən sonra atılan addım əhəmiyyətsiz olur. Öncədən daha ağıllı davrananda udan seçici və ölkə olur.

- Dünya təcrübəsi də göstərir ki, namizədlər nə qədər çox olsa belə, seçki gününə az qalmış hakimiyyətə alternativ namizədlər sırasında favorit namizədin kimliyi ballı olur. Sizcə, bu ilk seçkidə də namizədlərin sırasında favorit namizəd meydana çıxacaqmı ki, hakimiyyətin əsas rəqibi olaraq seçki günü mübarizə əsasən onunla hakimiyyət namizədi arasında getsin?

- Siz də xatırladınız ki, bu, təkəcə Azərbaycan təcrübəsi deyil, dünya təcrübəsidir. Bütün seçkilərdə bu yaşanır və yenə də yaşaması mümkündür. Əslində bu cür olması daha yaxşıdır və işin daha səmərəli olmasına, daha nəticəli alınmasına xidmət eləyir. Seçkidə kim önə çıxacaqsa o da dəstəklənəcək. Burada heç bir problem yoxdur. Seçki kampaniyasına start verildəndə ədalətlə, dürüstlüklə, vicdanla, Allahla yanaşılarda nəticə də normal və ədalətli olur.

- Seçki kampaniyanızı necə quracağınız barədə düşüncələrinizdə hələ program şəklinə salmadığınız planlar varmı? Seçki kampaniyanızı necə quracağınız? Mitinqlərə üstünlük verə-

cəksiniz, yoxsa fərqli seçki taktikası aparacağınız?

- Seçki kampaniyası, cəmiyyətlə iş aparmaq üçün Seçki Məcəlləsinin, Konstitusiyasının imkan verdiyi nə varsa hamısından istifadə olunacaq. Planlarımızda çox şey var.

- Adətən seçim kampaniyasında hakimiyyət heç də bütün namizədlərə eyni münasibəti sərgiləmir. Namizədlərin sırasında biri və ya bir neçəsi hədəfə alınır. Bu dəfə seçkidə özünü zü həmin hədəfə olaraq görürsünüz?

- Seçkidə hakimiyyətin istifadə elədiyi metodlar zaman-zaman fərqli olub. Bəzən antitəbliğati bir namizədin üzərində qurub onu özünə rəqib hesab ediblər, bəzən bütün namizədləri hədəfə alıblar. İndi necə edəcəklərsə onu da görəcəyik. Onların əvəzindən biz düşünməli deyilik. Onların imkanları da, fəndləri də genişdir. Bundan da yəqin ki, yararlanacaq.

□ **Etibar SEYİDAĞA,**
"Yeni Müsavat"

Azərbaycandakı "beyin mərkəzləri" cəmiyyətə nə verir? İsgəndər Həmidov: "Qarabağın "Yol xəritəsi"ni hazırlayıb iki dəfə hökumətə təqdim etmişik"

Azərbaycanda indiyə qədər "Beyin mərkəzi" funksiyasını oynayan çoxsaylı təşkilatlar yaradılıb, uzun müddət fəaliyyət göstərmişdir. Hazırda bu tipli qurumlar var. Amma onlardan bəziləri ya zəif fəaliyyət göstərir, ya da fəaliyyətlərini dayandıırıblar. Artıq bu tipli mərkəzlər yenidən gündəmə gəlib və fəaliyyətlərini bərpa etməyə başlayıblar.

Son olaraq, politoloq El-dar Namazovun 1990-cı ildə yaratdığı və bir müddətdən sonra fəaliyyətini dayandıran Beynəlxalq və Strateji Araşdırma Mərkəzi fəaliyyətini bərpa edib. Bu barədə "Yeni Müsavat"a E.Namazov müsahibəsində deyib.

Bu tipli mərkəzlərin cəmiyyətə nə verdiyi hər zaman müzakirə mövzudur. Çünki onların fəaliyyətlərində nəinki passivlik var, bir günün içərisində yaranan hər hansı bir siyasi partiya belə bəzən bu mərkəzlərdən daha çox gündəmədədir. Belə qurumların adlarına daha çox seçkilər ərəfəsində rast gəldiyini də söyləmək olar. Amma o da bir reallıqdır ki, bu mərkəzlərdə ölkənin ən tanınmış, nüfuzlu simaları yer alırlar. İstənilən halda hər bir ölkədə

"Beyin mərkəz"lərinin olmasının vacibliyi vurğulanır.

Hazırda belə qurumlardan biri kimi fəaliyyət göstərən, Müsavat Partiyasının sabiq başqanı İsa Qəmbərin rəhbərlik etdiyi Milli Strateji Düşüncə Mərkəzinin üzvü, Milliyyətçi Demokrat Partiyasının ("Boz Qurd") lideri, sabiq daxili işlər naziri İsgəndər Həmidov deyilənlərə razı deyil. O, mərkəz olaraq, aktiv fəaliyyət göstərdiklərini qeyd etdi: "Bizim mərkəzin passiv olması barədə deyilən fikirlərlə razı deyiləm. Bu mərkəzdə çox ağıllı insanlar var. Demək olar hər sahədən tanınmış şəxslər burada təmsil olunurlar. Bizim işimiz özümüzü xalqa təqdim etmək deyil, ölkənin daxili və xaricində gəndən prosesləri analiz edib,

düzgün nəticə çıxarıb, sənədlər hazırlayıb həm siyasi partiyalara, həm də hakimiyyətə təqdim etməkdir. Bizim hər həftə yığıncağımız olur. İsa Qəmbər mərkəzin rəhbəri kimi də kifayət qədər aktiv fəaliyyət göstərir. Bizim mərkəz tipində olan qurumların fəaliyyəti ona görə nəzərə çarpır ki, onlar özlərini xalqa təqdim etmək üçün fəaliyyət aparırlar. Bizdə ardıcılıq daha çoxdur. Bizim fəaliyyətimizin xalqın içərisində tanınmadığı barədə də fikirlərlə razı deyiləm. Tanınmağımıza ehtiyac da görmürəm. Çünki mərkəzdə təmsil olunan hər kəs kifayət qədər tanınır. Qarabağın "Yol xəritəsi"ni hazırlayıb iki dəfə hökumətə təqdim etmişik. İqtisadi böhrandan çıxış yollarını da hazırlayıb təqdim etdik. Xarici siyasətdə nələri etməklə bağlı da sənədlər hazırladıq. Fəaliyyətimiz kifayət qədər aktivdir. Bizim nə telekanalımız, nə də mətbuatımız yoxdur ki, fəaliyyətimizi işıqlan-

dırsın. Bir saytıımız var, o da hələ fəaliyyətə başlamayıb. Başlayandan sonra yəqin ki, kifayət qədər insan fəaliyyətimizlə tanış olacaq. Biz ən gözəl təhlilimizi Azərbaycandakı dərslərlə bağlı apardıq. Təəssüf ki, dərslərlərin indiki durumu çox acınacaqlıdır. Ölkəmizdə getdikcə Azərbaycan dilində siniflərin sayı azalır, amma rus dilində çoxalır. Xarici dilləri də bilmək vacibdir. Amma

ana dilimizdə siniflərin sayının azalması çox dəhşətlidir. Biz qarşımıza o məqsədi qoymamışıq ki, siyasi partiyalar birləşsinlər. Çünki mərkəzdə kifayət qədər siyasi partiyaların təmsilçiləri var. Sözsüz ki, bütün siyasi partiyalar bir yere yığılsa, daha möhtəşəm olardı. Amma indi hərənin öz siyasi proqramı var, buna görə kimisə günahlandırmaq doğru olmazdı. Hər kəs öz siyasi proqramına

uyğun hərəkət edir. Müxtəlif fikirlər, müzakirələr əsl həqiqətləri ortaya çıxarır. Biz də həqiqəti bilmək istəyirik".

İ.Həmidov MSDM olaraq, fəaliyyət göstərdikləri müddət ərzində əsl məqsədlərinə çatmadıqlarını da söylədi: "Yerində saymağın özü də geriliktir. Əgər bir insan təşkilatının və özünün fəaliyyətinə uyğun olaraq, məqsədinə çatdığını düşünürsə, bu geriliktir. İnsan özünə tənqidi yanaşmalıdır. Biz də fəaliyyətimizdə özümüzə tənqidə yanaşıırıq. Biz deyə bilərik ki, istədiyimizə nail olmuşuq. Haradasa 60-70% məqsədimizə çatmışıq. Bu da bizim üçün hələ ki məqbuldur. Bu il seçkidir, çoxşaxəli il olacaq. Ona görə ehtiyatlı davranış lazımdır. Kim ki özündən razıdır, artıq o şəxs ağır "xəstəliyə" düşər olub. Bizim ən böyük bədbəxtliyimiz odur ki, hamı özündən razıdır. Açıq, mən bizim mərkəz tipli qurumların yalnız siyasi "beyin mərkəzləri" olmasının əleyhinəyəm. Hər tərəfli olmalıdır. Çünki onsuz da nəyə əlini qoyursansa, sonunda siyasətlə əlaqəsi olur. Bu baxımdan siyasi düşüncələr bizdən kənar deyil".

□ **Cavansir ABBASLI,**
"Yeni Müsavat"

Fevralın 21-də akademik Ziya Bünyadovun qətlə yetirilməsinin 21-ci ildönümü tamam olacaq. Həmin dəhşətli qətl hadisəsində günahlandırılaraq ömürlük həbs cəzası almış Nizami Nağıyevın atası, YAP-ın qurucularından biri, Abşeron Rayon İcra Hakimiyyətinin sabiq başçısı Adil Nağıyev "Yeni Müsavat"a müraciət edərək qətl hadisəsi ilə bağlı ilginç məlumatlar verib. O, uzun illərdən sonra ilk dəfə çox ciddi etiraflarını dilə gətirib, oğlunun qətlində iştirakını birmənalı şəkildə təsdiqləyib, həmçinin ölkə rəhbərliyinə müraciətlə oğlu üçün əfv diləyib. Redaksiyamızda baş tutan müsahibəni təqdim edirik:

- Adil müəllim, bilirik ki, siz məlum qətl hadisəsi baş verən il Abşeron rayonunun icra başçısı təyin olunmuşdunuz. Lakin cəmi üç il sonra sizin işdən çıxarılmışınızın səbəbləri də oğlunuz olub. Doğrudurmu?

- Bəli. Həmin hadisənin üstündən 18 il keçib, amma hər şey yadımdadır. Əvvəlcə onu demək istəyirəm ki, mən uzun illər Heydər Əliyevin komandasında işləmişəm. Sizdən israrla xahiş edirəm ki, bu fikirlərimi olduğu kimi dərc edəsiniz. Bu yaxınlarda ömrümün 81-ci ilini tamamladım. Sizə səmimi deyirəm, Allahın bəxş etdiyi bu ömrün təqribən 50 ilini türk dünyasının böyük şəxsiyyəti, ulu öndərimiz Heydər Əliyevin adı-sanı, nüfuzu, dünya şöhrətinə baxıb, sevini-sevine yaşamışam. Ata yurdum Vedibasər mahalında ermənilərin yerli-yersiz təzyiqləri altında əziyyət çəkdiyim, işsiz qaldığım illərdə, çıxış yolunu o zaman Azərbaycanda hakimiyyətə olan ulu öndərimiz Heydər Əliyevdə gördüm. Ürəyimdə bəslədiyim inanma Azərbaycana gəldim və bu böyük şəxsiyyətin işığına sığındım. Mən Allahın xoşbəxt bəndələrindən biriyəm ki, bu dahi şəxsiyyətlə ünsiyyətdə və təmasda olmuş, onun məsləhətlərini dinləmiş və nəhayət, rəhbərliyi altında uzun illər işləmiş, heyatımı Abşeron rayonunun iqtisadi inkişafına həsr etmişəm. Həmişə Heydər Əliyevin idarəçiliyinə, rəhbərliyinə, Azərbaycan dövlətçiliyinə böyük etibarım, hörmətim və rəğbətlim olub. Bu keyfiyyətlər, bu ali qanunlara hörmətim, məhəbbətim Heydər Əliyev siyasi kursunun layiqli davamçısı, hörmətli prezidentimiz İlham Əliyev cənablarının hakimiyyəti dövründə də, bu günə qədər davam edir. Mən bu əqidənin sahibi olmuşam, bu keyfiyyət mənimlə əbədidir. Onu da deyim ki, Azərbaycan dövlətinə, onun qanunlarına, Azərbaycan dövlətinin qanunlarının alliliyinə inam, hörmət və ehtiram mənimlə əbədidir. Tək mən yox, ağsaqqalı və rəhbəri olduğum ailə üzvlərimin hamısı mənimlə eyni fikirdədir.

Heydər Əliyev məni icra başçısı təyin edəndə onunla görüşmüşəm, 1 saat söhbət eləmişəm. Demişəm ki, cənab prezident, siz çox adamlara çöhrək, vəzifə verirsiniz, amma çoxu nankor çıxdı. Sizə söz verirəm ki, mən nankor olmayacağam. Elə də işlədim. İşlədiyim müddətdə - Azərbaycanda elə bir icra başçısı yoxdur ki, ondan şikayət olmasın - məndən bir dəne şikayət olmadı. Məndən bir dəne yazılı, ya şifahi şikayət gəlmədi. Nə müxalifət məni söydü, nə də hökumət, namusla, qeyrətlə işlədim.

- 1997-ci ildən 2000-ci ilədək...

- Bəli. Bundan əvvəl Abşeronda 20 il sovxoz direktoru işləmişəm, Zirə, Türkan, Qobu, Ramana kəndlərində. Sonra kənd təsərrüfatı idarəsinin sədri və nəhayət, icra başçısı olmuşam. Mən Adil Nağıyev prezident Heydər Əliyevi dəstəkləmişəm, özü də tək mən yox, bütün nəslim, bütün Vedibasər hamısı. Abşeron rayonunda YAP-ı yaradan ikinci adam mənam (yaziya əlavə olunan fotodakıları göstərir-red.) Bax, bu, YAP-ı yaradan

- Etiraf edirsinizmi ki, Azərbaycanın çox dəyərli ziyalısnı qətlə yetirilməsində iştirak edən oğlunuz həm də öz atasına zərbə vurub?

- Bəli. Oğlum tək mənə yox, bütün nəslimə zərbə vurub, hamımızı işdən çıxarıb. 4 oğlum, 1 qızım, 13 nəvəm, 13 nəticəm var. Hamımıza zərbə deyib. Oğlanlarım hamısı dövlət qurumla-

çünki o, ermənilərə qarşı kəskin mübarizə aparırdı. Mən də millətçi olmuşam, ermənilərin əlindən qaçıb gəlmişəm.

- O vaxt məhkəmədə açıqlanan ittiham aktında oğlunuzun adı birinci qeyd olunmuşdu. Bildirilirdi ki, Nağıyev Nizami Adil oğlu akademik Ziya Bünyadovun yaşadığı binanın 3-cü girişinə daxil olaraq göz-

- Bas ortalıqdan yox olanda axtarmadınızmi ki, haraya gedib?

- Axtardım. Mənə dedilər ki, dostları ilə Moskvaya gediblər, ticarətlə məşğuldurlar, un götürürlər, ya Türkiyəyə gediblər.

- Amma istintaq materiallarında qeyd olunurdu ki, Nizami Nağıyev və digərləri Tehran yaxınlığındakı düşərgədə

ya Bünyadovun qətlinin öldürülmüdür. Mən səmimi şəkildə, bütün ictimaiyyətə etiraf etmək istəyirəm. Çünki 82 yaşım var. Ölüb gedəcəyəm, qoy yalan deyib bu dünyadan gətməyim. Oğluma da ən ağır cəza veriblər, onunla da razılaşdım.

- Yəni oğlunuzun günahını etiraf edirsiniz?

- Bəli. Əvvəllər etiraf etməmi-

Ziya Bünyadovun qətlində iştirak edən ömürlük məhbusun atasından sensasion açıqlamalar

Sabiq icra başçısı **Adil Nağıyev**: "Akademikin qətlinin təşkilatçısı Tariyel Ramazanov və Cavanşir Aslanovdur"; "Oğlum tək mənə yox, bütün nəslimə zərbə vurub"

"Xəbər tutsaydım, özüm gedib Heydər Əliyevə deyərdim, bu işin üstünü açardım, heç bizə də bu qədər zərbə dəyməzdi"

akademik Fəreməz Maqşudov, Əli Nağıyev, deputat Mixail Zabelin, bir də o vaxt Səriyyə xanım var idi, fəal YAP-çıydı. Biz YAP-ın Abşeron təşkilatını yaratdıq və Qafar Gülmaliyevi sədr seçdik, o da rəhmətə gedib. Bu, bir. İkincisi, 1999-cu ildə Heydər Əliyev Güllhanə xəstəxanasından gələndə mən Adil Nağıyev 50 dəne erkək qurban gətirmişəm, Sabunçu dairəsində kəsmişəm və Heydər Əliyev orda düşüb, mən onun əlindən öpmüşəm. Aşığı aparmışam, ona saz çalıb, söz deyiblər (dediklərini təsdiqləyən fotoları təqdim edir-red.) Fotoda görürsünüz, bu, prezidentdir, bu Bəylər Eyyubovdur. Oraya 5 min adam çıxartmışdım qarşılanmaya. Bu, tapşırıqla yox, öz təşəbbüsümle olub. Mən bir kitab buraxmışam, "Mən Adil Nağıyevəm", 80 yaşımın tamam olması münasibətilə. Bu kitabı Administrasiya rəhbəri Ramiz Mehdiyevə də göndərmişəm. Kitabın ilk hissəsini Heydər Əliyevlə paylaşmışam, məni qəbul edəndə verdiyi suallara cavablarımı dərc etdirmişəm.

- Qayıdaq qətl hadisəsinə...

- Hadisə 1997-ci ildə olub. Ancaq 2000-ci ilin oktyabr ayında üstü açılıb. O vaxt isə məni işdən götürdülər.

ləyib, Ziya Bünyadovun sağ və sol qabırğaaltı, qarın nahiyələrinə, sol əlin arxa bayır səthinə, 5 dəfə arducl zərbə vuraraq həyat üçün ağır dərəcəli xəsarətlər yetirmiş, hadisə yerinə yaxınlaşan Qalib Babayev isə "Makarov" markalı səsboğucusu olan tapançadan Ziya Bünyadova xəsarətlər yetirərək, hər ikisi Mahir Zeynalovla birlikdə avtomobillə hadisə yerindən qaçmış. Görüşəndə heç oğlunuzdan soruşdunuzmu ki, niyə belə bir dəyərli insanın amansızlıqla öldürülməsində iştirak edib?

- Mən əvvəlcə belə qərara gəldim ki, oğlumla görüşməyim, çünki nəinki mənə, bütün nəslimə zərbə vurdu. Amma inanmırdım ki, mənim oğlum belə iş görə bilər. Sonra mən öyrəndim ki, niyə Ziya Bünyadovu aradan götürüblər? Tarixçi Moisey Kalankatuklunun "Alban tarixi" kitabını yazıb və Ziya Bünyadov onu tərcümə edib. Kalankatuklu 254-cü səhifədə İslam peyğəmbərini aşağılayıb. "Hizbullah" təşkilatının "Nəsruallah" adlı bir üzvü Bakıya gəlir. Burada dindən istifadə edərək, müəyyən adamları ətrafına toplayır. O cümlədən də bunların başçısı Tariyel Ramazanov və Cavanşir Aslanov olub. Bu Tariyel Ramazanovla mənim oğlumun bağlılığı hardandır? Sovet dövründə Kuril adalarında bir yerdə əsgərlikdə olublar. Oğlum yoldan çıxaran, bu işə cəlb edən o vicdansız... Özü də ali təhsilli adam, atası Ramiz Rzayev də akademiya işləyib. Burada "Nəsruallah"ın tapşırığı ilə dəstə düzəldirlər.

- Siz o dövrdə oğlunuzun davranışlarından heç nə hiss etməmişdiniz?

- Yox, heç nə. Nəyə görə? Oğlum Məkkəyə gedib-gəlmişdi, namaz qılırdı. Mən özüm araççı idim. Baxdım ki, oğlum, həyat yoldaşı namaz qılır, oruc tutur, mən də içkini tərğitdim. Sonra bu, bir müddət ortalıqda görünmədi, yox oldu.

- Onda oğlunuz harda işləyirdi?

- Aeroporta, gömrükdə. Özü də Odlar Yurdu Universitetinin hüquq fakültəsinin 4-cü kursunda qiyabı oxuyurdu. Mənim heç bir şeydən xəbərim olmayıb. Xəbər tutsaydım, özüm gedib Heydər Əliyevə deyərdim, bu işin üstünü açardım, heç bizə də bu qədər zərbə dəyməzdi.

təlimlər keçirmiş...

- Bəli. İndi orda nə işlər görür, mənim ondan xəbərim yoxdur. Gələndən sonra da mənə heç nə demədi. Ancaq məni aldatdığı üçün 10 il ərzində onun ardınca həbsxanaya getmədim.

- Bas qayıdandan sonra nə qədər sərbəst gəzdi?

- Ziya Bünyadovun qətlindən sonra 3 il sərbəst gəzdi. Ziya Bünyadovu 1997-ci il fevralın 21-də qətlə yetiriblər, Ziya Bünyadovu tapança ilə ağzından vuran Qalib Babayev 3 gün sonra İrana keçəndə öldürülüb. Nizami isə 2000-ci ilin 28 sentyabrında həbs edildi. Bütün məhkəmələrdə iştirak etdim. O ərəfədə hökmdən çox narazi

şəm, amma indi etiraf edirəm. Ziya Bünyadovun qətlinin təşkilatçısı Tariyel Ramazanov və Cavanşir Aslanovdur. Onlar bu işi təşkil edib, mənim də oğlum təhrik ediblər, Allah onların hər ikisinin evini yıxсын, çirağını keçirsin! Bizi nə günə saldılar? Mən Heydər Əliyevin komandasında işləyə-şləyə, ömrümü ona həsr edə-ədə... Sizə bir faktı deyim. 90-cı ildə mən Zirədə sovxoz direktoru idim, Abşeronda plenum idi. Heydər Əliyevin haqqında o qədər danışırdılar ki, ürəyimi partlayırdı, axır durdum ayağa, dedim ayıb olsun sizə, Heydər Əliyev Azərbaycanı qurub! Heç olmasa, o, sizin havanızı təmizləyib, nə qədər üzüm bağlan, yaşıl-

"Məni aldatdığı üçün 10 il ərzində onun ardınca həbsxanaya getmədim"

qaldım. Niyə? Çünki təşkilatçı, sifarişçi qaçıb aradan çıxıb. Əgər mənim oğlum da qaçsaydı, hardan tutacaqdılar? Oğlum qaçmadı. Hörmətli prokurorumuz Zakir Qaralov vəzifəyə təyin olundandan sonra bu cına-yətkar dəstəni ifşa etdi və oğlumun da orda iştirakını sübuta yetirdi. İndi yalandan durub deyək ki, elə deyil, belədir, yox! Bu vaxta kimi cəmiyyətdə iki hissə var idi: bir hissə inanırdı ki, Adil Nağıyevın oğlu bu işi edib, bir hissə inanmırdı. 21 fevralda Zi-

liqlar salıb. Bunun şahidi də Pirsəfidakı əkinçilik institutunun direktoru Əsəd Musayevdir, çıxdı eşiyə, dedi, halal olsun sənə, Adil! İki gün sonra məni bu sözü-mə görə Zirədə, direktorluqdan qovdular.

- Ziya Bünyadova beş bıçaq zərbəsi endirən oğlunuz artıq 18 ildir həbsdədir. Sonuncu dəfə onunla nə zaman görüşmüşünüz?

(davamı gələn sayımızda)

□ EİSAD PAŞASOY
Foto: "Yeni Müsavat"

Niyə Bakıda İKEA yoxdur

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

3-4 il qabaq Bakıda bir qohumun evinə qonaq getmişdim. Süfrə açdılar, məclis böyük olduğu üçün əlavə stullara ehtiyac oldu, ev yiyəsi çox simpatik görkəmli, keyfiyyətli, ağacdan düzəlmə qatlama stullar gətirdi. Açıb böyük məmnuniyyətlə öyləşdik, bunları hardan aldığını soruşdum - həm də özüm almaq məqsədilə. Məlum oldu bu xaricdən gəlmədir, Dubaydan alınmış, İKEA məhsuludur.

İlk dəfə o zaman təəssüflə ağılıma gəlmişdi ki, görəsən, niyə Bakıda İKEA-nın dükanı yoxdur. Sonra bu haqda düşünməyi untdum, ta dünən İKEA-nın qurucusu, məşhur İnqvar Kamprad-ın ölüm xəbərini oxuyanacan. Yenə başımı qaşdım: doğrudan axı, niyə Bakıda İKEA yoxdur? Az qala adları da qafiyə kimi səslənir, dövlət zakası versən AYB sədri Anar müəllim bu temada "Ədəbiyyat və gicnəsənət" qəzetində bu münasibətlə şeir də qoşar:

**"Çox yaraşır küləkli Bakıya
İsveç mebel dükanı İKEA!
Gərək ordan tabretka alım
Bizim Qoca Fikoya"**

Zarafat bir yana, siz də bu haqda düşünmüşünüz mü? O cümlədən, dünya telekommunikasiya nəhəngi "Telia" (köhnə adı "TeliaSonera") niyə Azərbaycandakı payını dəyər-dəyməzinə satıb aradan çıxmağa üstünlük verib, fikirləşirsinizmi? Yaxud, niyə dünyanın məşhur banklarından bir-cəciyinin də Bakıda ofisi yoxdur və camaat beş-on qəpiyini axmaq oğruların açdığı oyuncaq banklarda batırmağa məcburdur? Misal üçün, o məşhur banklardan biri - dünya bankları reytingində 5-ci yeri tutan HSBC 2000-ci illərin əvvəlində qaşmış Bakıda ofis açmışdı. Ancaq elə gəldikləri kimi də baş götürüb qaçdılar. Heç böyük neft pullarının gəlişini belə gözləmədilər.

Səbəb sadədir, eyni zamanda çoxlarımızın ağılına gəlməyən bir məsələdir: korrupsiya. Özünə hörmət qoyan şirkətlər, onların təmsil elədiyi dövlətlər və xalqlar rüşvətlə, korrupsiya ilə işləmək istəmirlər. Azərbaycan bazarını onların üzünə bağlayan əsas, bir çox hallarda yeganə səbəb budur.

O cümlədən, İKEA-nın qurucusu İnqvar Kampradın həyat prinsipləri arasında sadə həyat, az qala xəsislik dərəcəsinə çatan qənaətcilliklə yanaşı heç bir halda rüşvət verməmək də olmuşdur. Kamprad dükanı bağlamağa razı olmuş, ancaq hansısa məmura rüşvət verməmiş. Əlbəttə, ondan bunu vətəni İsveçdə, yaxud yüksək vergilər üzündən sonralar şirkətin baş ofisini qeydiyyata aldırıldığı Niderlandda tələb edən də yox idi. Söhbət İKEA-nın dünyaya səpələnmiş sayısız-hesabsız mebel və ev aksesuarları dükanlarından gədir. Yeri gəlmişkən, İKEA-nın Qafqazda yeganə dükanı Tbilisidə açılıb, hələ 2006-cı ildə. Yəqin başa düşdünüz. Saakaşvilinin dönəmində. Rüşvət gədir, İKEA gəlir - loru dildə, bir az da bəzəyərək yazsaq. Kampradın rüşvətə nifrəti haqda isə əfsanələr danışılır. Deyilənə görə, o, bir dəfə Sankt-Peterburqdakı İKEA dükanının elektriklə bağlı hansısa məişət problemini həll etmək üçün yerli rus məmurlara cüzi bir miqdarda rüşvət ödədiyini öyrənəndə hirsindən ağlayıbmiş.

Bunları yaza-yaza korrupsiyanın bizim sağlamlığımızı vurduğu başqa ziyanları düşünürəm. Adamlar siqaretin zərəri, xolesterol, nə bilim, soyuqdəymədən qorxurlar, ancaq korrupsiya bunların hamısından böyük, hamısından qorxunc bələdir. Misal üçün, indi hakimiyət Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi yaradıb gözəndə pərdə asır. Rəqəbət şəraiti, azad bazar yoxdursa, məmur özü istehsal elədiyi məhsula öz ekspert qurumunda "yararlıdır" peçatı yapışdıracaqsa, nədən danışılır? Dərd axı təkəzə hansısa qəssabın meşədə kəsdiyi atın eti deyil. Bütün bazar yararsız, saxta ərzaq mallarıyla doludur, alternativ isə yoxdur. Alternativə cəhd olmuş biznesmenlər necə deyirlər, "ya Sibirdədir, ya qəbirdədir".

Əlbəttə, şükür eləyək gərək. Odur ey, Suriyada camaat nə gündə idi. Mebel dərdi çəkmirdilər, nə İKEA? Qudurğanlıq olmaz. Üstəlik yerli "Ombabud" şirkəti qəşəng mebellər qayırır. Uzanın milli divanda, yatın. Bərkdir? Belinizi ağrıdır? Hamısı sizin rifahınız üçündür. Camaat Hindistanda mıxın üstündə yata-yata yoqa olur.

ABŞ

dövlət katibi Reks Tillerson Rusiyanı enerjini Avropaya qarşı "siyasi alət" kimi istifadə etməkdə günahlandırır. Dövlət katibi bildirib ki, ABŞ Rusiya və Almaniyanın birləşdirilməsini nəzərdə tutan "Şimal axını 2" qaz kəmərinə qarşıdır. "Polşa kimi Birləşmiş Ştatlar da "Şimal axını 2" kəmərinə etiraz edir" - Tillerson bildirib.

Xatırladaq ki, bu, son 3 ayda ABŞ dövlət katibinin Rusiya qazını Ukraynadan kənar keçməklə Avropaya çatdıracaq "Şimal axını 2" layihəsinə qarşı ikinci açıqlamasıdır. Onu da qeyd edək ki, Rusiyanın qaz nəhəngi "Qazprom" 2011-ci ildən Baltik dənizi ilə Almaniya çəkəcək "Şimal axını-2" layihəsinə reallaşdırmağa çalışsa da, hələ də məqsədinə nail ola bilmir. Bundan əvvəl Rusiya "Şimal axını-1"-i artıq reallaşdırıb. O zaman bu kəmərlə Polşa ilə Almaniya arasında kəskin fikir ayrılıqlarına və ziddiyyətlərə gətirib çıxarmışdı.

"Şimal axını-2" üzrə fəaliyyətlər nəzərdə tutulan müddətdə reallaşarsa, həmin tarixdən Rusiya qazının 70 faizi Baltik marşrutu ilə nəql olunacaq. Bundan isə iqtisadi baxımdan ən çox uzanan Ukrayna olacaq - illik 2 milyard dollarlıq gəlir, üstəlik, Rusiyaya çox mühüm təsir alətini itirəcək. Avropanın da bu layihədən siyasi və iqtisadi cəhətdən uduşda olacağını söyləmək mümkün deyil: Rusiyadan qaz asılılığı güclənəcək, bu isə həm də siyasi asılılıq yaradır. Layihənin reallaşması həm də Avropa Birliyi daxilində parçalanmaya gətirib çıxara bilər. Belə ki, Polşa başda olmaqla, Avropa Birliyinin əksər ölkələri layihəyə qarşıdır. Bundan əlavə, Avropa Parlamenti "Şimal axını-2" layihəsinə dəfələrlə etiraz edib.

ABŞ prezidenti Donald Tramp isə ötən il Şərqi Avropa ölkələrinə Birləşmiş Ştatlardan maye qaz almağı təklif edib, bunun Rusiya qazından daha etibarlı enerji mənbəyi olduğunu deyib. Bundan əlavə, ötən il iyunun 14-də ABŞ Senatı "Şimal axını-2" və "Türk axını"nın tikintisində iştirak edən şirkətlərə sanksiyalar paketini nəzərdə tutan qanunu təsdiq edib. Daha sonra qanun Konqresdən də keçib və Tramp tərəfindən təsdiqlənib.

NATO-nun sabiq baş katibi Anders Rasmussen isə layihə ilə bağlı mövqeyinə görə Almaniya hakimiyyətini tənqid edib. "Şimal axını - 2" layihəsinin birbaşa "Putin silahı" adlandırılan Rasmussen bildirib ki, bu layihədə Kremlə "dəm tutan" Almaniyanın sosial-demokratları çox "sadelövhdə davranırlar".

Onun sözlərinə görə, əgər bu gün Rusiya Avropa qaz bazarının 34 faizini əhatə edirsə, "Şimal axını - 2" layihəsi işə düşdükdən sonra bu göstərici 40 faizə kimi artacaq. Eyni zamanda AB-nin enerji konsepsiyaları və planları bazarda inhisarçılığı azaltmaq üçün milyardlıq investisiyalar nəzərdə tutub.

Qərblə Rusiyanın qaz savaşı: Azərbaycan uduşda

Ekspert: "Şimal axını 2"nin reallaşması bizim üçün daha əlverişlidir, çünki..."

Beləliklə, Almaniyanın layihənin reallaşdırılması ilə bağlı tutduğu mövqeyə nəinki Ukraynanın dəstəklənməsi üzrə xarici siyasət cəhdlərinə, həmçinin AB-nin Almaniya hökuməti ilə birgə hazırlanmış daxili siyasət prioritetlərinə ziddir: "Almaniya de-fakto Avropa Birliyinin lideridir - bunu istəməyə də, istəməsə də. Məsuliyyətli liderlik isə başqaları üçün nümunə olmaq deməkdir. Əgər Almaniya kommersiya maraqlarının qonşu ölkələrin həmrəy maraqlarından daha vacib olduğunu nümayiş etdirsə, onda bir gün başqa ölkələr də eyni cür hərəkət etsə, Berlin təəcüblənməməlidir", - deyə o bildirib.

ADA Universitetinin Xəzər Enerji və Ətraf Mühit Mərkəzinin direktoru Elnur Soltanov hesab edir ki, "Şimal axını 2"-nin reallaşması yolunda açar nöqtə Almaniyanın mövqeyidir: "Rusiyanın "Cənub axını" layihəsinin Bolqarıstanın əli ilə dayandırıldığı. "Şimal axını 2" layihəsinin əsas məqsədi Avropaya qaz nəqlində Ukrayna və Polşanı kənar saxlamaqdır. Kəmərlər əsasən beynəlxalq suların keçərək Almaniya çixmalıdır. Kimin layihəyə qarşı olmasına baxmayaraq, həlledici söz Almaniyanındır. Çünki kəmərlər hansısa dövlətin quru ərazisindən keçmir. "Cənub axını" məhz quru ərazilərdən keçdiyinə görə əngəllənə bilər. Bu baxımdan, Rusiyanın əli daha güclüdür".

Mütəxəssis deyir ki, Rusiya layihənin ekoloji baxımdan təhlükəsizliyi ilə bağlı qiymətləndirməni həyata keçirib: "Bu məsələdə adətən Xəzər dənizi ilə bağlı xatırladılma edilir. Bildirilir ki, necə olur ki, Rusiya Xəzərin dibi ilə kəmərləyən ekoloji məsələləri

önə çəkərək qəti etiraz edir, amma Baltikə gələndə təhlükə görmür. Hər bir halda, Baltiklə kəmərlər üçün Avropa Birliyinin standartlarına əməl olunmalıdır, Rusiyanın bunu edəcəyi şübhəlidir. Düşünürəm ki, bu layihə ilə bağlı Rusiyaya təzyiqlər keyfiyyətli məhdudur. Sanksiyalarla bankların kredit ayırmasını əngəlləmək olar, Rusiya özü pul tapar. Dənizin dibi ilə borudüzmə şirkətlərini çəkəndirmək olar - buna da çarə tapılacaq. Yeni bunlar Rusiya üçün xirda problemlərdir. Bütün bunlar göstərir ki, bu layihə ilə bağlı əsas söz sahibi Almaniyaadır. Hansı ki, Almaniyanın hazırda Tramp administrasiyası ilə münasibətləri heç də yaxşı deyil. Lakin yenə də Almaniyanın mövqeyinin necə olacağını söyləmək mümkün deyil: bir tərəfdən, Ukraynaya dəstək məsələsi var, digər tərəfdən isə Almaniya şirkətlərinin, Almaniyanın ölkə olaraq əldə edəcəyi iqtisadi gəlirlər. Şirkətlərin biznes maraqlarını önə çəkərək hökumətə təzyiqlər edəcəkləri də realdır".

E.Sultanovun fikrincə, "Şimal axını 2"-nin baş tutub-tutmadığını Azərbaycan dolaylı təsirləri mümkündür: "Azərbaycan prizmasından baxdıqda, bəlkə də bu layihənin gerçəkləşməsi daha uyğun olardı. Çünki "Şimal axını 2" reallaşmasa, Rusiya Ukraynanı boykot etmək planlarından əl çəkməyə, bu, "Türk axını"nın diqqət mərkəzinə gəlməsinə səbəb ola bilər. Əlbəttə, biz qardaş ölkəyə xeyir gətirəcək bir layihəyə qarşı deyilik. Lakin "Türk axını"nın Türkiyədən sonrakı rotası bizim "Cənub Qaz Dəhlizi" ilə üst-üstə düşə bilər. Söhbət 4-5 il sonrakı vəziyyətdən gədir: hətta Rusiyanın TAP-a qo-

şulması ehtimalı da yarana bilər. Bütün bunlar, "Şimal axını 2"-nin reallaşmasını bizim üçün daha arzuolunan edir".

Onu da qeyd edək ki, Rusiya mənbələri ABŞ-ın layihəyə qarşı kəskin mövqeyini özünə maye qazını Avropaya satmaq istəyi ilə bağlayırlar. Bildirilir ki, Tramp administrasiyası Avropa Birliyinin Rusiya qazından daha baha olacaq ABŞ məhsulunu almağa təhrik etmək üçün "Şimal axını 2"-nin qarşısını almağa çalışır. E.Soltanov isə bu iddianın real olmadığını qənaətləndirir: "Əvvəla, ona görə ki, onsuz da Rusiya Avropaya bəlli həcmdə qaz satır - onun hansı rotadan keçərək Avropaya çatması həcmə ciddi bir təsir göstərmir. İkinci tərəfdən, bu, siyasi bir məsələdir və Rusiyanın Ukraynaya qarşı siyasətindən yaranıb. Rusiya əvvəla, istəmir ki, Ukraynanın əlində ona qarşı təsir rıçağı olsun. İkincisi isə Ukraynanın onun qazının nəqlindən iqtisadi fayda götürməsinə istəmir. ABŞ qazına gələncə, düzdür, bu ölkədə son illərdə qaz hasilatında böyük həcmli artım var. Lakin ABŞ daxilində o qazın kənar çıxmasını istəməyən böyük maraqlar - əsasən biznes elitəsi var. Qazın qiymətinin aşağı olması biznes üçün çox əlverişli şərait yaradır. Tillerson da biznesə yaxın adamdır və vəziyyəti yaxşı bilir. Nəhayət, ABŞ qazı üçün Asiya bazarı Avropadan daha əlverişlidir - qiymət və tələbatın yüksəkliyi baxımından. Bütün bunlara görə hesab edərik ki, Avropa və ABŞ-ın "Şimal axını 2"-yə qarşı mübarizəsi sırf siyasi amillərlə bağlıdır".

□ **Dünya SAKİT,**
"Yeni Müsavat"

İşğalçı izolyasiya rejimini yumşaltmaq üçün hərəkətə keçib

“Problem - ikitərəfli-dir. Ancaq Ermənistan mütəmadi şəkildə Tehrana xatırlatmalıdır ki, o, ikitərəfli layihələrdən imtina etməyib. Məsələ təkcə iqtisadiyyatda yox, həm də təhlükəsizlikdədir. Ermənistan özü heç olmasa, öz tərəfindən 1 km dəmir yolu və ya İran sərhədinə 10 km yolu asfaltlamalıdır - hansı ki, heç bir standarta cavab vermir”, - deyər erməni ekspert təəssüflə qeyd edib.

(əvvəlki səhifə 9-da)
****

Onu da qeyd edək ki, uzun müddət Gürcüstan istiqamətində erməni təbliğatı bu ölkənin Azərbaycan, Türkiyə və müəyyən qədər də Qazaxıstan kapitalı və layihələrinin girovuna çevrilməsi ilə bağlı idi. Gürcüstana təzyiç üçün daxiləki qeyri-gürcü mənşəli əhali haqqında yazılar tirajlanırdı. Eləcə də gürcülərin öz daxilində kartvel-meqrel-svan-acar qarşılıqlarını qabardılırdı.

Son zamanlar isə Gürcüstani Azərbaycan və Türkiyəyə qarşı qoymaq meyli güclənib. Ermənistan prezidenti Serj Sarkisyanın Gürcüstana son səfərindən dərhal sonra - ötən ilin dekabrından bu istiqamətdə cəhdlər intensivləşib. Rusiyaya bərbəş çıxmaq üçün Gürcüstana işğal edilmiş ərazilərdən neqliyyat dəhlizinin açılmasında maraqlı olan Ermənistan Gürcüstan hökumətində lobbichilik fəaliyyəti ilə yanaşı, anti-Azərbaycan yönümlü informasiya təxribatlarını gücləndirib.

Məsələn, Azərbaycan əra-

İrəvandan Bakıya qarşı yeni məkrli plan - təbliğat savaşına dair ilginç faktlar

Ermənistan qonşu ölkələrin informasiya məkanında əleyhimizə təxribatları gücləndirib; düşmən xilas üçün “saman çöpləri” axtarışında; regionun açar ölkəsi kimi Azərbaycanın həm Rusiya və İran, həm də Gürcüstanla inkişafda olan əlaqələri ona görə hədəf götürülüb ki...

zilərini xüsusən Zaqatala-Balakən zonasının Gürcüstan ərazisi kimi təqdim edilməsi halları artıb, Gürcüstanda 2018-ci il er-

mənilərin ili elan edilib. Azərbaycan toponimləri ilə bağlı mübahisələr uzun müddətdir Gürcüstanda ermənilərə loyallıq mü-

nasibət bəsləyən informasiya resurslarında, Ermənistan mediasında və Rusiyada erməni lobbisinin təsirində olan

kədəki erməni lobbisi Azərbaycan xalqına və dövlətinə qarşı təxribatçı fəaliyyətini davam etdirir. Artıq Rusiya medi-

asının balanslı davrandığı dövrlər arxada qalıb. Əsasən yəhudi və rus əsilli oliqarxların təsirinə güclü olduğu vaxtlar Azərbaycan əleyhinə ara-sıra sezişən kampaniyaların Rusiyanın hansısa çevrələrinin marağ dairəsində baş verdiyini müəyyən etmək olurdu. Hazırda isə bəzən bu kampaniyalar Rusiyanın öz mənafehinə belə təhdid edəcək həddə çatır. Səbəb isə odur ki, rus media məkanının bir qismi bu gün faktiki olaraq erməni oliqarxların nəzarətindədir.

Rusiya diplomatiyası isə bəllidir ki, Sergey Lavrovun (Karlantarovun) kursiyasındadır. Rus siyasi dairələri onu nə qədər “Rusiya dövlətçiliyinin nümayəndəsi” kimi təqdim etməyə çalışsa da, fakt faktıdır qalır - Lavrovun gəlişindən sonra Azərbaycan-Rusiya əməkdaşlığına kölgə salma meyli güclənib. Həmçinin Azərbaycan daxili Nax-Dağıstan və irandilli icmalar arasında separatçılıq toqumları cücərtmək cəhdləri intensivləşib. Habelə əvvəllər İrəvanda mənzillənən və separatçılıq təbliğ edən “Azad Təhlisistan” kimi KİV-lər fəaliyyətlərini Moskvaya köçürüb.

Öz növbəsində Rusiyanın bəzi anti-Azərbaycan dairələri, dövlət orqanlarındakı ermənipərəst şəxslər, habelə bu öl-

Ötən ilin mayında isə Ümumrusiya Azərbaycanlılar Konqresinin qeydiyyata ləğv olunub. Halbuki Azərbaycan icmasının ən böyük ictimai birləşməsinin qeydiyyatının ləğvi çoxmədəniyyətli, politexnik Rusiya cəmiyyətinin xarakterinə zidd idi. Lakin belə bir qərar verildi və burada “erməni izi” də yox deyildi.

Bunu da əlavə edək ki, erməni lobbisinin təsirində olan KİV-lərdə (xüsusən “Regnum” kimi agentliklərdə) Bakı-Tiflis-Qars layihəsi əleyhinə olan yazılar dərc edilib. Yazılarda bu kimi layihələrin Rusiyanı guya təcrid edəcəyi haqda iddialar xüsusi qabardılıb...

□ “Yeni Müsavat”, siyasət şöbəsi

İŞİD yenidən qanlı meydana qayıdır

Kabulda terror aktlarının pərdəarxası - Avrasiyanın mərkəzi uğrunda mübarizə qızıışır

Terrorçular növbəti dəfə paytaxt Kabilə hərbi təlim mərkəzinə hücum ediblər. Sonradan İŞİD terror təşkilatının məsuliyyətini öz üzərinə götürdüyü terror hücumu nəticəsində 9 nəfər ölüb.

İŞİD-in xəbər agentliyinin yaydığı məlumatda “İslam Dövləti savaşıqları Kabilədəki hərbi akademiya intihar hücumu ediblər” deyir, qeyd olunur. BBC-nin məlumatına görə, terror hücumunu həyata keçirən 5 terrorçu 4-ü öldürülüb, biri isə sağ ələ keçib.

Bu, son 10 gündə Kabilədə həyata keçirilən artıq 3-cü terror aktıdır. Ötən şənbə günü Kabilədə təcili yardım maşınının partladılması nəticəsində 100-dən çox insan ölüb, 160 nəfərə yaxın insan isə yaralanıb. Bir həftə əvvəl isə yenə Kabilədə hotelin partladılması nəticəsində 22 nəfər ölmüşdü. Hər iki terror aktını “Taliban” törədib.

Yanvarın 24-də isə Cəlala- bad şəhərində mərkəzi ofisi İngiltərədə yerləşən “Save the Children” beynəlxalq yardım təş-

kilatının ofisi partladıb. Terror nəticəsində 2 nəfər ölüb, azı 12 nəfər yaralanıb.

Əfqanıstanın paytaxtının bu qədər intensivliklə hədəfə alınması bu ölkədə təhlükəsizlik və hərbi vəziyyətlə bağlı ciddi suallara səbəb olub. Məsələ ondadır ki, 2001-ci ildə Əfqanıstan ABŞ tərəfindən işğal olunub paytaxt Kabil koalisiyanın nəzarəti altına düşdükdən sonra bu ölkədə köklü sabitlik əldə olunmayıb. Ötən illərdə koalisiya əsasən, paytaxt Kabilə və iri şəhərlərdə güclü olub. Hətta 2009-cu ildə açıqlanan bir hesabatda əsasən, Əfqanıstan ərazisinin cəmi 25 faizi koalisiya qüvvələrinin nəzarəti altında idi, əyalətlər bütövlükdə 75 faiz ərazi Taliban və digər silahlı qruplara tabe idi. Son illərdə vəziyyət nəinki düzəlməyib, əksinə, daha da pisləşib. Son ola-

raq 10 gün ərzində Kabilin həm “Taliban”, həm də İŞİD-in hücumuna məruz qalması göstərir ki, vəziyyət daha da pisləşib. Çünki daha öncə Əfqanıstanda yerli hökumət və NATO üçün əsas düşmən “Taliban” və silahlı tayfa qrupları idisə, indi İŞİD meydana çıxıb və Əfqanıstanda indi həm də İŞİD-in digər qruplarla rəqə-

bət meydanına çevrilib.

Qeyd edək ki, 1996-cı ildə sovet ordusunun çıxmasından sonra başlayan daxili müharibədən qalib çıxan “Taliban” Kabilədə daxil olmaqla Əfqanıstanın 85 faizini ələ keçirərək “Əfqanıstan İslam Əmirliyi” elan etdi. “Taliban” hakimiyyətdə olduğu dövrdə Pakistan, Səudiyyə Ərəbistanı və Birləşmiş

Ərəb Əmirlikləri kimi dövlətlər “Taliban” Əfqanıstan hökumətini rəsmən tanıyıb və diplomatik əlaqələr qurdu. Eyni zamanda bu ölkələr Əfqanıstan “Taliban” hökumətinə yardım etdilər.

2001-ci il oktyabrda hava zərbələri ilə başlayan Amerika hücumları qısa müddətdə Əfqanıstanın paytaxt Kabilin alınması ilə nəticələndi. “Taliban” isə dağlara çəkildi. Bir müddət səsiz qalsa da, 2004-cü ildən başlayaraq “Taliban”ın Əfqanıstanda hücumları artmağa başladı. 2009-cu ildə isə yerli hökumət və ardınca isə amerikalılar Əfqanıstanda sülhün əldə olunması üçün “Taliban”la danışıqlara etməyin vacibliyindən danışımağa başladılar. “Taliban” artıq Əfqanıstan reallığı olaraq qəbul olunur. Hətta ötən il Rusiya hökumətinin təmsilçiləri ilə “Taliban” nümayəndələri arasında danışıqların aparılması ilə bağlı məlumatlar mediada yayıldı. Təbii ki, bunun da ciddi səbəbi vardı. Söhbət Əfqanıstanı təhdid edən İŞİD təhlükəsindən gedir.

Məsələ ondadır ki, 2014-cü ildə İŞİD İraq və Suriyada böyük ərazilər işğal edəndə planetin bir neçə nöqtəsində, o cümlədən Əfqanıstan və Pakistanda bir sıra silahlı qruplar İŞİD liderinə biyət etdiklərini açıqladılar. Hətta bəzi “Taliban” liderləri də İŞİD-ə qoşulduqlarını bildirdilər.

Və 2015-ci ilin dekabrında gözlənilmədən İŞİD-in Əfqanıstanın şimalında, Türkmənistan sərhədində peyda olduğu açıqlandı. Məlum oldu ki, İŞİD əfqan-türkmən sərhədində “Baqlan” adında yeni baza qurub. Dağlıq Barak rayonunda yerləşən İŞİD silahlı ərazidə sərbəst yaşayır, avtomobillərlə hərəkət edir və ən əsası yerli gəncləri cəlb edirdilər. Məlum olmuşdu ki, İŞİD üzvlüyü üçün kəsib ailələrin övladlarına aylıq 600 dollara yaxın maaş verilir. Bu, Əfqanıstan üçün ciddi rəqəmdir.

Çox tezliklə məlum oldu ki, İŞİD-in əsas hədəfi Əfqanıstandan daha çox Türkmənistan və geniş mənada Orta Asiyadır. 2017-ci ilin yayında İŞİD-in Türkmənistanla sərhəddə yerləşən Cəuzcan əyalətinin Derzabə rayonunu ələ keçirməsi xəbərləri yayıldı. Bundan bir qədər əvvəl isə terrorçular Derzabə və Qoşdepe kəndlərini ələ keçiriblər. İŞİD-çilər arasında Özbəkistan əsilli silahlılar müşahidə olunub. Bunlar “Özbəkistan İslam Hərəkatı”nın silahlıları olub.

Daha sonra isə sərhəddə Türkmənistan və Əfqanıstan qüvvələrinin birgə əməliyyatı keçirildi və xeyli sayda terrorçu məhv edildi. Əfqan hökumət rəsmiləri İŞİD-in zəbt etdiyi ərazilərdən çıxarıldığını elan etdi. Ancaq bu, hələ təhlükənin tam olaraq sovuşması anlamına gəlmir. Çünki beynəlxalq agentliklər artıq İŞİD-in növbəti hədəfinin Mərkəzi Asiya, əzəlliklə Əfqanıstan regionu olacağı ilə bağlı çoxlu sayda xəbərlər servis edir. Bu da onu göstərir ki, Əfqanıstan qarşısında illərdə qanlı terror müharibəsinin mərkəzinə çevrilə bilər.

□ Kənan RÖVSƏNOĞLU,
□ “Yeni Müsavat”

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

KİVDF

www.kivdf.gov.az

**Ermənistan-Azərbaycan,
Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında
həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması,
Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi**

Ötən həftə daha çox Avropa Şurası Parlament Assambleyasındakı müzakirələr, həmçinin işğalçı Ermənistanın cinayətkar prezidenti Serj Sərkisyanın növbəti dəfə beynəlxalq hüququ tapdayaraq, nüfuzlu qurumun tribunyasından işğala bəraət qazandırmaya cəhd göstərməsi müzakirə predmeti oldu. Bu mənada Azərbaycan və Ermənistan XİN rəhbərlərinin görüşü ilə bağlı yayılan açıqlama nisbətən arxa plana keçdi.

Xatırladaq ki, ATƏT-in Minsk Qrupunun rusiyalı həmsədri İqor Popov Azərbaycan və Ermənistan XİN başçılarından Krakov görüşünü şərh edərkən regiona növbəti səfərin anonsunu verib. Hətta iddia edib ki, regiona səfər zamanı prezidentlərin görüşü barədə müzakirələr aparacaq. Rusiyalı diplomat sözsüz ki, digər iki həmkarının və onların təmsalində 3 paytaxtın mövqeyini ifadə edib. Ancaq ən azı indiki situasiyada prezidentlər səviyyəsində danışıqların heç bir əhəmiyyətinin olmadığını söyləmək üçün tək S.Sərkisyanın AŞ PA tribunyasından səsləndirdiyi son iddialara diqqət yetirmək kifayətdir.

Xatırladaq ki, hələ Popovun nikbin bəyanatı yayılmazdan iki gün əvvəl Sərkisyan Dağlıq Qarabağın heç vaxt Azərbaycanın tərkibinə qayıtmayacağını bəyan etdi. Müşahidəçilər deyə bilər ki, bu, erməni prezidentin erməni diasporuna və Ermənistanın daxili auditoriyasına hesabladığı mövqedir. Yeni mart ayında öz namizədini prezident postuna oturtmaq, apreldə isə baş nazir kürsüsünü etirazlar olmadan qamarlamaq hazırda S.Sərkisyanın əsas hədəfidir. Bu mənada onun bəyanatlarının publikaya hesablandığını söyləmək olar. Ancaq beynəlxalq təşkilatın tribunyasından digər ölkənin BMT tərəfindən tanınmış sərhədləri daxilində kobud müdaxiləyə əslində sərt reaksiya olmalı idi.

Düzdür, rəsmi Bakı məsələyə dərhal münasibət bildirdi. Belə ki, Xarici İşlər Nazirliyinin mətbuat xidmətinin rəhbəri Hikmət Hacıyev Ermənistanın Avropa Şurasına üzv qəbul olunarkən münaqişənin həllinə dair üzərinə öhdəliklər götürsə də, bunları hələ də yerinə yetirmədiyini xatırlatdı. Lakin AŞ PA rəhbərliyi işğalçı ölkənin prezidentinə etiraz etmək əvəzinə, ona səssiz etirazını bildirən Azərbaycanın hüquq müdafiəçisini zalandan çıxartdı. Əslində AŞ PA azərbaycanlı deputat

Qənirə Paşayeva "Serj Sərkisyan AŞ PA üzvü olan Azərbaycanın torpaqlarını işğal etmiş və 25 ildir ki, işğalda saxlayan, 1 milyon azərbaycanlı qaçqın və məcburi köçkünün öz evinə dönməsinə imkan verməyən, Xocalı soyqırımını törədən bir ölkənin prezidentidir. Onun burada nə işi var" - sualını versə də, qurum rəhbərliyi sükutlu "reaksiya verdi".

Üstəlik, Azərbaycan nümayəndə heyətinin rəhbəri Səməd Seyidov erməni prezidenti susdurdu. Lakin S.Sərkisyan indiyədək dəfələrlə belə təpiklərə məruz qalıb. Elə ötən ilin payızında Azərbaycan prezidenti BMT tribunyasından S.Sərkisyanın Xocalı qatili olduğunu bəyan etmişdi. Lakin bütün bu həqiqətlərə hələ ki beynəlxalq aləmin adekvat reaksiyası olmadığından işğal davam edir. Bu səbəbdəndir ki, S.Sərkisyanın təcavüzkarlığa bəraət qazandırmasının ardınca həmsədrlər növbəti görüşün anonsunu veriblər. Hansı ki, S.Sərkisyan prezident kimi AŞ PA-nın Ermənistandan işğal etdiyi Azərbaycan torpaqlarını azad etməyi, köçkünlərin öz evlərinə dönməsinə imkan verməyi tələb edən 1416 sayılı qətnaməsini, Sərsəng sənəblərini anbarı ilə bağlı qətnaməni, həmçinin BMT TŞ-nin 4 qətnaməsini yerinə yetirməkdən imtina edir. Belə birisi ilə danışıqın heç bir faydası yoxdur.

Ancaq Minsk Qrupunun həmsədrləri status-kvonun qorunub-saxlanması üçün yeni üsul "kəşf" ediblər. Belə ki, rusiyalı həmsədr İqor Popov deyib ki, Azərbaycan və Ermənistan xarici işlər nazirlərinin Krakovda keçirilən görüşündə əsasən münaqişə zonasında ATƏT-in müşahidə missiyasının genişləndirilməsi məsələsi müzakirə olundu. Nazirlər vasitəçilər tərəfindən hazırlanan əlavə yeddi müşahidəçinin fəaliyyətini müəyyən edən sənədlərə prinsipial razılıq veriblər. "Bildiyiniz kimi, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin nizamlanması ilə bağlı ötən ilin oktyabrında İsvetçrədə

Qarabağ

Vasitəçilər bizə münaqişənin həllini sürətləndirmək üçün lazımdırlar, işğala şərait yaradan status-kvonu uzatmaq üçün yox".

Qeyd edək ki, Azərbaycanın xarici işlər naziri Elmar Məmmədov danışıqlardan sonra görüşdə "kreativ" məqamların olduğunu bildirmişdi. Lakin məlumdur ki, bölgəyə əlavə müşahidəçilərin yerləşdirilməsi "kreativ" sayıla bilməz. Belə ki, ermənilər və onların dəstəkçiləri 2016-cı ilin aprel döyüşlərindən sonra Azərbaycanın hərbi əməliyyatlarını əngəlləməkdən ötrü müşahidəçi sayının artırılmasına cəhd göstərirlər. Bu işə Qarabağın itirilməsi istiqamətində növbəti addım kimi dəyərləndir

Həmsədrlərdən Azərbaycan

“Üçün” “müşahidəçi tələsi”

Minsk Qrupu “üçlüyü” Ermənistandakı prezident seçkilərinin sakit şəraitdə keçirilməsinə çalışır; **Elxan Şahinoğlu: “Vasitəçilər münaqişənin həllini sürətləndirmək üçün lazımdır, işğala şərait yaradan status-kvonu uzatmaq üçün yox...”**

keçirilən sammitdə danışıqlar prosesinin aktivləşdirilməsi və qoşunların təmas xəttində gərginliyin azaldılması istiqamətində əlavə tədbirlərin görülməsi barədə qərar qəbul olundu. Buna müvafiq olaraq, sammitdən sonra amerikalı və fransalı həmkarlarımla, eləcə də ATƏT sədrinin nümayəndəsi səfir Kaspşiklə Azərbaycan və Ermənistan xarici işlər nazirləri ilə seriya məsləhətləşmələr aparıldıq. Eləcə də nazirlərə onların iki görüşünün təşkil edilməsinə köməklik etdik. Belə görüşlərdən axırıncısı Krakovda keçirildi. Bu görüşdə əsasən münaqişə zonasında ATƏT müşahidə missiyasının tərkibinin genişləndirilməsi də daxil olmaqla, hərbi risklər azaldılması ilə bağlı məsələlər müzakirə olundu. Nazirlər vasitəçilər tərəfindən hazırlanan əlavə yeddi müşahidəçinin fəaliyyətini müəyyən edən sənədlərə prinsipial razılıq verildilər. Müşahidə missiyasının genişləndirilməsi mexanizmi işə düşməzdən öncə bir sıra texniki detalların razılaşdırılması isə hələ qalır”, - deyər İqor Popov vurğulayıb (APA).

Rusiyalı həmsədr Krakovda keçirilən görüşdə münaqişənin nizamlanmasına dair daha mürəkkəb aspektlərin müzakirə olunduğunu da qeyd edib. Diplomat deyib ki, həmsədrlər tərəfindən söylənilən fikirlər hər iki tərəf üçün məqbul sayılan həll yolunun tapılmasına kömək etmək məqsədi daşıyır. Əlavə edib ki, tərəflər görüşə hazır olan anda, iki ölkənin liderlərinin iş qrafiki nəzərə alınaraq, sammitin keçirilmə müddəti və formatı daxil olmaqla mövcud variantlar təklif oluna bilər.

Əslində həmsədrlər Azərbaycan üçün “müşahidəçi tələsi” hazırlayıb. ATƏT müşahidəçilərinin sayının çoxluğu nə hərbi-nə sülh vəziyyətinin davamına, nəticə etibarilə işğalın uzanmasına xidmət edir. “Atlas” Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri, politoloq Elxan Şahinoğlu da “Yeni Müsavat”-a açıqlamasında həmsədrlərin fəaliyyətini tənqid etdi: “Minsk Qrupu həmsədrlərinin yanvarın 18-də Azərbaycan və Ermənistan xarici işlər nazirlərinin Polşanın Krakov şəhərində görüşünün yekunlarına dair bəyanatı məndə suallar doğurmuşdu. Bəyanatda deyilirdi ki, Azərbaycan və Ermənistan xarici işlər nazirləri ATƏT sədrinin bölgədəki şəxsi nümayəndəsinin ofisindəki heyətin artırılması qərarına razılaşıblar. Bu, o demək idi ki, ATƏT sədrinin şəxsi nümayəndəsi, yəni Andrey Kaspırçik artan işçiləri ilə birgə cəbhə bölgəsindəki atəşkəsi daha ciddi monitorinq altına alacaq”.

Dağlıq Qarabağ ətrafındakı torpaqlar boşaldılmadan atəşkəsin monitorinqinin artırılması bizim nəyimizə lazım idi - bunu anlamadım. Danışıqlarda nəticə yoxdursa, biz həmişə olduğu kimi, işğalçıyı daima hərbi təzyiqlərimiz altında saxlamalı, snayperlərimiz düşmənin itkilərini artırmalıdır. Çünki məhz bu siyasət Ermənistanı daima qorxu içində yaşamağa vadar edir, iqtisadi və sosial gərginlik girdabından qurtulmağa imkan vermir”.

E.Şahinoğlu rəsmi Bakının mövqeyinə diqqət çəkdi: “Ötən il dekabrın 28-də XİN-in mətbuat xidmətinin rəhbəri Hikmət Hacıyev 2017-ci ildə xarici siyasətin yekunlarına dair keçirilən mətbuat konfransında demişdi ki, Azərbaycan ATƏT-in fəaliyyətində olan sədrinin şəxsi nümayəndəsinin ofisinin şəxsi heyətinin sayının artırılması ilə bağlı təkliflərə müsbət yanaşır. Ancaq belə bir əlavəsi də var idi: “Ancaq şəxsi heyətin sayının artırılması münaqişənin həlli istiqamətində nəzərdə tutulan substantiv və intensiv danışıqlarla paralel getməlidir”. Paralel gedirmi? Əsas məsələ də elə budur. Ona görə də rusiyalı həmsədr Popovun və ya bir başqa həmsədrin nə deməsindən asılı olmayaraq ATƏT monitorinq qrupunun artırılması da Ermənistanı xilas etməyəcək. Monitorinq qrupunun ştatı nə qədər artsa da, bütün cəhbə boyu atəşkəs rejiminə nəzarət etmək iqtidarında olmayacaq.

rile bilər. **E.Şahinoğlu xatırlatdı ki, Azərbaycan XİN rəhbəri əvvəlcə erməni həmkarı Edvard Nalbəndyanla təkbətək görüşüb, sonra onlara həmsədrlik qoşulub: “Elmar Məmmədovdan görüşdən sonra maraqlı açıqlama verdi. Nazir dedi ki, həmsədrlər tərəfindən münaqişənin həlli ilə əlaqədar bir sıra “kreativ” fikirlər irəli sürüldü. 25 ildə hər detalın öyrənilməsi və müzakirə edildiyi danışıqlarda hansı boşluq qalıb ki, yeni və maraqlı təklif üçün də yer qalsın? Məmmədovdan fərqli olaraq Ermənistanın xarici işlər nazirindən həmsədrlərin “kreativ” təklifləri barədə açıqlama səsləndirilmədi. Tam əksinə, erməni diplomatlar görüşdən əvvəl və görüşdən sonra yəni Azərbaycanı ittiham etdilər. Danışıqlarda yeganə razılıq ATƏT-in bölgədəki şəxsi nümayəndəsinin missiyasındakı heyətinin artırılmasıdır. Ancaq bunun ümumilikdə danışıqlara təsiri yoxdur”.**

Politoloq prezidentlərin görüşünün baş tutacağına inanmır. İndiki halda isə heç şübhəsiz beynəlxalq qurumlar Ermənistandakı prezident seçkilərinin sakit keçməsi üçün Qarabağ cəbhəsində gərginliyin səngidilməsinə çalışırlar. Növbəti səfərlər və görüşlər də buna hesablanıb. Ancaq aprel döyüşlərindən bir az əvvəl də həmsədrlər bölgəyə gəlmişdi. Sonra baş verənlər hər kəsin yadındadır...

Son vaxtlar ölkə ərazisində piyadanın vurulması ilə nəticələnən yol qəzaları xəbərləri çoxalıb. Qəzaların başvermə səbəbinə nəzər yetirdikdə görürük ki, əksər hadisələr piyadanın yolu təyin olunmuş yerdən keçməsi nəticəsində baş verir. Bakıda son illər xeyli sayda yerüstü, yeraltı keçidlər tikilsə də, yenə də bəzi piyadalar sürətli yolları qadağan olunmuş yerdən, qoyulmuş maneələri aşaraq keçirlər. Bu isə piyada ölümlərinə səbəb olur.

Dövlət Yol Polisi İdarəsinin İctimaiyyətlə əlaqələr bölməsinin rəisi, polis polkovniki Vaqif Əsədov bildirib ki, 2017-ci il ərzində piyada vurulması halları Bakı şəhəri üzrə ötən il baş vermiş yol-nəqliyyat hadisələrinin yarıdan çoxunu təşkil edir ki, bu da çox ciddi narahatlıq doğurur: "Yenə də piyadaların vurulmasının piyada keçidlərinin yaxınlığında baş verməsinin şahidi oluruq. Bu da təbliğat işlərinin daha da gücləndirilməsinə, eyni zamanda praktiki tədbirlərin keçirilməsinə zərurət yaradır".

V.Əsədov əlavə edib ki, ötən il ərzində 88 minə yaxın piyada inzibati məsuliyyətə cəlb edilib.

"Yeni Müsavat"a danışan nəqliyyat üzrə ekspert Ərşad Hüseynov söyləyib ki, yol hərəkəti qaydalarını pozan piyadaların cərimələnməsi ümumi iş üçün əhəmiyyətlidir:

"Araşdırma aparsaq görərik ki, Bakıda 20-30 yerdə piyadalar cərimələnir. Deməli, cərimə səmərəsizdir söyləmək yanlışdır. Hamı bilir ki, Neftçilər prospektinin bəzi yerlərində, "28 May", Füzuli küçəsi və sairə yerlərdə yol hərəkəti qaydalarını pozan piyadalar cərimələnir. Başqa heç bir yerdə bu cərimələr tətbiq olunmur. Ona görə də həmin yerlər istisna olmaqla, digər yerlərdə piyadalar könlüləri haradan istəyirsə, oradan da yolu keçirlər. Piyada hesab edir ki, sürücü hər zaman, hər yerdə onu görür. Doğru-

"Piyada özünü maşının qarşısına atırsa, sürücü günahkar deyil"

Piyada vurulması halları artıb; "Bəziləri elə hesab edir ki, sürücü hər zaman, hər yerdə onu görür"

dur, intizamlı, diqqətli sürücü onu görməlidir. Ancaq birincisi, hamı intizamlı deyil, ikincisi, hər kəs diqqətli ola bilməz və ən əsası da yollarımızda o qədər qarışıqlıq var ki, diqqətli olan da bəzən piyadanı görə bilmir. Başı qarışır məsafəsiz gedib, onu sürtmək üzrə olan avtomobilə və qarşıya baxa bilmir. Nəticədə də qəza yaranır. Piyada vurulmalarına ölkədə yol hərəkəti mədəniyyəti, təhlükəsizliyi ilə bağlı vəziyyət çərçivəsində baxmaq lazımdır. Bunun xüsusi formada qabardılmasının əleyhinəyəm. Hər dəfə deyirlər ki, piya-

daların intizamlığını qaldırmaq lazımdır. Adi bir fakt deyim ki, Azərbaycanda 2 milyon insanın sürücülük hüququ var. Həmin şəxslər sosial cəhətdən ən aktiv adamlardır. Yəni 18 yaşından yuxarıdır, fiziki qüsurlu deyillər. Ancaq elə ən intzamsız piyadalar da həmin 2 milyon adamlar içərisindədir. Çünki daha çox onlar ora-bura gedirlər. Bəs bu adamlar maşından düşəndə piyada kimi niyə qaydanı pozurlar? Bunu təhlil etmək lazımdır. Cərimələrə gəlincə isə bu gün lap Gədəbəyde, Gəncədə, Bərdədə, eləcə də digər

yerlərdə piyada yolu qaydanı pozaraq keçirsə, bilsin ki, polis onu cərimələyəcək. Bunu tətbiq etsələr, görürük ki, hər kəs özünə nəzarət edir, qanunları öyrənir".

Ekspert bildirib ki, təbliğatların aparılmasına da ehtiyac var: "İnsanların ümumi dünya görüşünü dəyişən təbliğatlar aparılmalıdır. Elə etmək lazımdır ki, "sürücü mənə görür, yol verəcək" kimi stereotiplər olmasın. Qaydalar deyirsə piyada keçidindən keç, deməli, bu cür etməlisən. Paytaxt ərazisində piyada keçidlərinin özündə də çox ciddi problemlər var.

Baxırsan ki, küçədə heç yerdə piyada keçidi yoxdur. Yol hərəkətinin təşkilində bu kimi qüsur aradan qaldırılmalıdır. Ən böyük problem küçələrdə süni işıqlandırmanın olmamasıdır. Süni işıqlandırma yoxdursa, üzbəüz gələn avtomobillər bir-birinin sürücülərini "kor edirlər". Yəni sürücü, sadəcə olaraq, görür ki, qarşıdan bir cüt işıq gəlir. Nəticədə isə belə fonlara qara geyimli piyada qəfil yolun ortasına çıxır və qəza baş verir. Piyada hesab edir ki, sürücü onu görə bilər. Ancaq həqiqətən də görmür. Ona görə süni işıqlandırma olmalıdır. Bundan əlavə, piyada keçidlərinin işarələnməsi ilə bağlı bizim hazırda tətbiq etdiyimiz standartlar 1970-ci illərə aiddir. Avropada isə artıq bunlar müasirləşdirilib. Orada nişanı yuxarıdan asırlar və ya xüsusi işıqlandırılardan istifadə edirlər. Elə yerlər var ki, orada işıqfor olmalıdır, ancaq baxırsan ki, onu da quraşdırmırlar. Bundan əlavə, qaranlıq küçədə heç olmasa piyada keçidi işıqlandırılmalıdır".

Ə. Hüseynov bildirib ki, qanunda elə bir hal yoxdur ki, bütün məsələlərdə sürücü günahkardır:

"Bu da çox yanlış bir stereotipdir. Deyirlər ki, mənə avtomobil vursa sürücü məsuliyyətə cəlb olunacaq. Qanunda

qətiyyətlə elə bir hal yoxdur. Hər kəsin yol hərəkəti qaydalarına görə hüquqları və məsuliyyəti var. Zəhmət çəkib, buna riayət etmək lazımdır. İstintaq orqanları, məhkəmə, zərərçəkmişin adamları da baxırsan ki, düşürlər sürücünün üstünə ki, sən adam vurmusan, günahkarsan. Piyada qəfil avtomobilin qarşısına çıxırsa, onu necə vurmamaq olar. Qanunda konkret vəzifələr var və piyada bunu pozursa günahkardır. Sürücü isə onu gördüyə və dayana bildiyi halda dayanmırsa, günahkardır. Əks halda, sürücünün günahı sifra bərabərdir. Belə stereotiplər ümumi iş üçün çox böyük əngəldir. Bizim qanunlar bu məsələdə Avropanın qanunları ilə müqayisədə sürücülərin xeyrinə loyaldır. Bir tövsiyəmiz də var ki, yolu toplu halda keçən adamların üzərində işıq qaytaran elementlər olsun. Rusiyada bəlkə də 10 ildir ki, üstündə işıq qaytaran element olmayan çantaların satışı, istehsalı, ölkəyə gətirilməsi qadağandır. Məktəbli çantalarının hamısında işıq qaytaran element var. Bizdə də bunlar tətbiq olunmalıdır. Mağazalarda üzərində bu kimi elementlər olan geyimlər var".

□ Əli RAİS
"Yeni Müsavat"

Rabitə sektorunda ixtisar dalğası

Peşəkarların yerinə qeyri-peşəkarların götürüldüyü iddiası da var

Rabitə sektorunda çoxlu sayda insanın işdən çıxarılması barədə məlumat vermişdik. Xatırladaq ki, bu barədə redaksiyamıza məlumat verən mənbə rabitə sektorunda yalnız mühəndis heyəti, vəzifəli şəxslər deyil, texniki işçilər və sırası fəhlələrin də müxtəlif adlar altında işdən çıxarılmasına başladığını qeyd etmişdik.

Bu günlərdə aldığımız məlumatda isə "Aztelekom"dan sonra Bakı Telefon Rabitəsi İstehsalat Birliyində də ixtisarlardan başlandı qeyd olunur. Mənbəmizin dediyinə görə, əslində işdən çıxarılanların hamısı illərini rabitəyə verənlərdir: "Hər rayonda onlarla adam işdən çıxarırlar. Onların yerinə 50 nəfər işçi götürülür. Hamısı da kimlənsə tanış və qeyri-ixtisar sahibləridir. Bu baxımdan, ölkədə rabitə sahəsi çökməyə doğru gedir. Ona görə də internet zəifdir və son illər inkişaf yoxdur, qiymətlər isə artırılıb".

Rabitə sektoruna yaxından bələd olan mənbəmiz onu da qeyd etdi ki, BTRİB-in

əvvəlki rəhbəri Beytulla Hüseynov korrupsioner olsa da, işi yaxşı bildirdi: "Rabitəçilərə də dəyər verir, onları işdən çıxarmırdı ki, iş axsamırsın. Ancaq indiki rəhbər elə deyil. İxtisarlardan çox absurd formada aparılır. Məsələn, "Aztelekom"da gecə növbədə olan işçiləri işdən çıxarırlar. Halbuki bu adamlar gecə ATS-də oturub, cihazlarda temperatur rejiminə nəzarət edirlər. Temperatur təyin olunduğundan yuxarı olarsa yanğın baş verə bilər. Eləcə də bu işçilər abonentlərin şikayətlərinə də cavab verirdilər. İndi həmin işçilərin işdən çıxarılması nəticəsində bütün bu işlər havada qalıb. "Aztele-

kom"da işdən çıxarılanlar arasında sistemə çox yaxşı bələd olan, bacarıqlı mütəxəssis, texniki direktor Zahir Vəliyev

də var. BTRİB-də isə güclü mütəxəssislər olan Rəsul Qurbanov, Məzahir Vəliyevi

sebəbsiz yere işdən çıxarıb, yerinə rabitədən anlayışı olmayan şəxsləri götürüblər". "Report"un yazdığına görə isə Nəqliyyat, Rabitə və Yük-

sək Texnologiyalar Nazirliyi (NRYTN) yanında Bakı Telefon Rabitəsi MMC-nin tabeliyindəki telefon qovşaqlarının ləğv olunması ilə əlaqədar paytaxtdakı avtomat telefon stansiyalarında (ATS) ixtisarlardan həyata keçirilir. İşçilərin təxminən yarısı aylıq əmək haqqının 2 misli qədər təminat ödəmək şərti ilə vəzifəsindən kənarlaşdırılır. Onlara hər telefon qovşağında 100 nəfərin işdə saxlanılacağı bildirilir.

NRYTN hələ ki fakta münasibət bildirməyib.

Onu da qeyd edək ki, son aylarda yerli telefon stansiyalarında qəza və nasazlıqlarla bağlı müraciətlərə baxılması işində ciddi ləngimələr yaranıb. Bir telefon xəttindəki nasazlığı 3-4 günə aradan qaldırmaq mümkün olmur. ATS-lərə bununla bağlı fikir bildirdikdə isə müraciətlərin çox, işçilərin az olduğu iddia edilir. Bu vəziyyətdə olan işçilərin də ixtisar edilməsi problemi daha da dərinləşdirəcək.

□ TURQUZ,
"Yeni Müsavat"

Xəbər verdiyimiz kimi, Ələt Azad Ticarət Zonası haqqında qanun layihəsinin Milli Məclisdə müzakirələri başlayıb. Qanun layihəsi Azərbaycanda Azad Ticarət Zonasının (ATZ) yaradılması üzrə konsaltinq xidmətləri göstərən dünyanın ən iri liman operatorlarından biri olan "Dubai Port World" şirkətinin mütəxəssislərinin iştirakı ilə hazırlanıb. Layihənin qısa müddət ərzində müzakirələrdən keçiriləcəyi gözlənilir. ATZ-nin bu ilin sonundakı fəaliyyətə başlayacağı gözlənilir.

ləndirilməsi daşınmaların həcmində artmasına müsbət təsir göstərəcək".

Bu sahə ilə məşğul olan rəsmilərin açıqlamalarına görə, Ələt Azad İqtisadi Zonasının eyni zamanda həm də istehsal zonası xarakterli olacağı düşünülür. Ə.Məsimli hesab edir ki, bu işin təməli düzgün qurulsa, qeyri-neft sektoruna əlavə şirkətlər cəlb etmək olar: "Qeyri-neft sektoruna xarici investorların gəlməsi isə əlavə sərmayə, maliyyə, qabaqcıl texnologiya, müasir tələblərə cavab verən idarəetmə təcrübəsi və mədəniyyəti, rəqabət qabiliyyəti çoxsaylı təsərrüfat subyektlərinin yaradılmasıdır. Və bu, ölkənin qey-

Dubaydakına bənzər bir AİZ modelinin reallaşdırılması nəzərdə tutulur. Qanunun fəlsəfi təsərrüfat subyektləri üçün maksimum əlverişli vergi, gömrük, lisenziyalarda, viza rəsmiləşdirilməsi və sair rejimləri yaratmaqla Ələt Azad İqtisadi Zonasını xarici şirkətlər, investitorlar üçün cəlb edici etməkdir. Yeni belə zonalarda kənar müdaxilələr ehtimallarını məhdudlaşdırmaqla, AİZ-in səlahiyyətli qurumuna geniş səlahiyyətlər verilir və səmərəli fəaliyyət imkanları yaradılır. Təsərrüfat subyektləri xüsusi rejim altında fəaliyyət göstərirlər. Dubaydakı AİZ-dəki kimi Ələtdə də bir-

xalq Dəniz Ticarət Limanı Kompleksi ətrafında Ələt Azad İqtisadi Zonası yaradılması ilə bu siyahıya su nəqliyyat vasitələrinin geniş fəaliyyətinin də əlavə edilməsi, həmin ərazinin mühüm nəqliyyat qovşağına çevrilməsinə imkan verəcək və daşınmalar üçün geniş logistik imkanlar yaradacaq. Ələt Azad İqtisadi Zonasının özəyini təşkil edən Yeni Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanının dövrünün ən artması kontekstində səmərəli işləyə bilər. Xəzər hövzəsi regionunun iqtisadi potensialını və ixrac infrastrukturunu yeni geosiyasi və geoiqtisadi reallıqlar baxımından dəyərləndirdikdə, belə qənaətə gəlmək olar ki, Ələt Azad İqtisadi Zonası tam gücü ilə işləməyə başlayanda Azərbaycan tranzit ölkə olaraq öz imkanlarını genişləndirə biləcək və daha

AŞ-da aş versələr...

Samir SARI

Ötən həftə media məkanında belə bir xəbər gətirdi, amma dalınca düşən, araşdıran, müzakirə edən olmadı. Bizim başımız Qarabağdan aşırı Afrinə getmək istəyənlərə qarşı, Rusiyanın fikri Navalniya gətirdi, Avropa da Türkiyənin Suriyada keçirdiyi əməliyyatlara etiraz edən kürdlərlə, türkün sözü, uğraşdı durdu.

Həmin şimşək kimi çaxıb yox olan mövzu isə o idi ki, Avropa Şurası Parlament Assambleyası (AŞ PA) Monitoring Komitəsinin həmməruzəçilərinin bu ilin fevral ayında Azərbaycana nəzərdə tutulan səfəri pulsuzluq üzündən alınmaya bilər.

Təsəvvür edin, 50-yə yaxın kasıb olmayan, yüksək işsizlik Avropa ölkəsini birləşdirən təşkilatın ezamiyyətə adam göndərməyə pulu yoxdur. Lap 10 ölkəni çıxmaq ki, o qədər də varlı deyillər. Yerdə qalanının pulunu balta kəsmir. İndi bir dəne AŞ nədir ki, onu saxlaya bilmirlər?

Rəsmi informasiya belədir ki, Rusiya və Türkiyə quruma üzvlük haqqı ödəmirlər, daha dəqiqi, biri heç ödəmir, biri isə az ödəyir. Üstəlik, bir neçə ildir ki, Avropa Şurası özü də maliyyə məsələlərini səmərəli formada qura bilmir. Qabaqlar səmərəli qururmuş, indi bacarmır.

Rusiya və Türkiyənin bu hərəkətinin həm iqtisadi, həm də psixoloji səbəbləri var. Birincisi odur ki, son illərdə bu dövlətlərin xərcləri artıb, gəlirləri azalıb, qənaət rejiminə keçiblər. İkinci səbəb isə AŞ-nin bu iki dövləti üzütüpkəclik edib, hər sessiyada məzəmmət etməsidir. Ruslar fikirləşirlər ki, niçə qo sebe, biz pul verəcəyik, siz də yeyib-içib şəllənib üzümüzü danlayacaqsınız, idite, na yuq, voobşe. Türklər də düşünür ki, hadi ordan, yavşaq hərflər, bizim paramızla konsey quracaqsınız, kəndimizə sitem edəcəksiniz, yok öyle bir şey.

Ancaq təbii ki, heç də hər şey bu iki dövlətin üzvlük haqqı ödəməməsi ilə bağlı deyil. Bu, ondan xəbər verir ki, vaxtilə bu qurumun xərcləri xeyli şişirdilib. Korrupsiya deməyə, deyək ki, AŞ-də onlarla komissiya, komitə, palata-malata var, onların yüzlərlə deputat üzvü var, Şuranın büdcəsindən avroları alıb basırlar ciblərinə, düşürlər ölkələrin canına, guya ki, monitoring aparırlar, hesabat hazırlayırlar.

Gəlmişdilər, gördük. Təkcə bizim ölkəyə AŞ həmməruzəçiləri yüz dəfə gəlib-gediblər, nə faydası olub? YAP-çıların sözü olmasın, 1 milyon qaçqınımızın harayını eşitməyiblər, ərazimizin işğal olunmuş 20 faizindən danışmayıblar, bəs nə ediblər?

Dəxli yoxdur, bu onların missiyasına, mandatına aid idi, ya yox. Avropadan gəliblər, deputatdırlar, bu işə də baxmalıydılar. Guya azad seçkiləri, insan haqlarını bay eləmişdilər, qalmışdı Qarabağ münaqişəsi.

(Yeri gəlmişkən, hələ ki ATƏT-in pulu var, Minsk Qrupunun həmsədrələrinə bölgəyə gəlib-gətməyə pul tapır).

İş ki belədir, bəzi dövlətlər bu məsələni "daxili imkanlar hesabına" həll edə bilirlər. Məsələn, biz "kürü diplomatiyası"nın tərkib hissəsi olaraq həmməruzəçilərin ölkəmizə səfərini tam şəkildə maliyyələşdirə bilərik, bir şərtlə ki, gəlib hesabatlarına artıq-əskik şey yazmasınlar. Lap yazsınlar. Yazanda nə olur ki? Bundan qabaq o adamlar - Andreas Qrossla Andres Herkel çox şey yazırdılar, nə olurdu? Heç nə. Axırda AŞ-nin Parlament Assambleyası tövsiyə verirdi ki, indən belə elə eləməyin, vəssalam. Bizimkilər də deyirdilər, yaxşı, məsələ bitirdi.

Daha bir çıxış yolu da var. Avropa Şurasının möhtəşəm binasının bir hissəsini icarəyə verməklə qurum xeyli pul qazana bilər. AŞ-ni gəzib-gələnlər and içir ki, orda elə zallar var, diricə şadlıq evidir, təkcə manisrlər çatmır. Orda toy eləmək üçün 5 ay evvəldən növbə tutar camaat. Əgər avropalı oliqarxlar bunu etməkdə çətinlik çəkərlərsə, bizimkilərə müraciət eləsinlər, görün, iki ayın içində AŞ-nin binasında ofisiyentlər oynaya-oynaya aş gətirirlər, ya gətirmirlər.

Başqa zalları isə mərasim zalı kimi işlətmək, orda da aş vermək olar. Biz bu işdə pərgarıq, bomba sığınacağına restorana çevirməyi düşündən camaatıq.

Axır ki, bu qurum özünü dolandırmayın bir yolunu tapmalıdır. Yoxsa həmməruzəçilər Sezar Florin Preda və Stefan Şenaki gözləməkdən gözümüzün kökü sarılacaq.

Ələt Azad Ticarət Zonası

Azərbaycana nələr qazandıracaq...

Əli Məsimli: "Bu, ÜDM-in artması və Azərbaycan iqtisadiyyatının neftdən asılılığının azaldılması istiqamətində zəruri bir addımdır"

Onu da qeyd edək ki, layihə yanvarın 24-də Milli Məclisin 3 komitəsinin birgə iclasında müzakirə olunub. Müzakirələrdə iştirak edən millət vəkili, Milli Məclisin İqtisadi siyasət, sənaye və sahibkarlıq komitəsinin üzvü Əli Məsimlinin verdiyi məlumata görə, layihənin fevralda plenar iclasın müzakirəsinə çıxarılması nəzərdə tutulur.

Millət vəkili bildirir ki, son illər dünyada baş verən hadisələr nəqliyyat və logistika sahəsində alternativlərin olmasını obyektiv zərurətə çevirib: "Hərtərəfli

əsaslandırılmış strateji yanaşma əsasında əlverişli şərtlər təklif etməklə, alternativ kimi Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanının xeyli dərəcədə logistik mərkəzə çevrilməsinə nail olmaq olar. Ona görə də xüsusən son 2 ildə xüsusi prezident sərəncamları ilə bu məsələnin uğurlu həllinə yönəlik cox ciddi yanaşma və işlər ortaya qoyulub. Yeni Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanı Kompleksi timsalında ölkəmizdə çoxşaxəli nəqliyyat infrastrukturunun yaradılması Azərbaycanın logistika və nəqliyyat mərkəzi kimi mövqeyinin gücləndirilməsinə təkan verəcək. İşlər nəzərdə tutulduğu səviyyədə qurulsa, Ələt Azad İqtisadi Zonasının sözügedən geosiyasi və geoiqtisadi effektləri ilə yanaşı, quruculuq, iqtisadi, innovasion, sosial və sair səpkilli effektləri də olacaq. Çox güman ki, Ələt Azad İqtisadi Zonasının (AİZ) əsas həlqəsi xeyli müddət Yeni Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanı Kompleksi olacaq və onun fəaliyyətinin geniş-

ri-neft ixrac potensialının əhəmiyyətli dərəcədə yüksəlməsi, bütün bunlar isə qeyri-neft ÜDM-in artması və Azərbaycan iqtisadiyyatının neftdən asılılığının azaldılması istiqamətində zəruri bir addımın atılması deməkdir".

Qanunla Ələt Azad İqtisadi Zonasına yüksək müstəqillik verilməsi nəzərdə tutulur. Millət vəkili deyir ki, dünyada yaradılan azad iqtisadi zonaların xeyli hissəsi postsovet məkanında, xüsusən də Rusiyada yaradılan zonaların isə əksəriyyəti öz potensialına uyğun səviyyədə səmərəli fəaliyyət göstərə bilmir: "Ələt Azad İqtisadi Zonası haqqında qanun layihəsi daha çox 1985-ci ildə Dubayda yaranmış və dünya praktikasında uğurla fəaliyyət göstərən azad iqtisadi zonalarından biri kimi özünü təsdiq etmiş Cəbələli azad ticarət zonasının fəaliyyət prinsiplərini özündə əks etdirən modelə uyğun hazırlanıb. Bu sahə ilə məşğul olan rəsmilərin açıqlamalarına görə, Yeni Bakı Beynəlxalq Dəniz Ticarət Limanının ətrafında da

pəncərəli sistemin tətbiqi nəzərdə tutulur. Azad iqtisadi zonalar yaradılarkən mühüm şərtlərdən biri də tətbiq olunan modeldə həmin ölkənin spesifikasiyalarının çox zəruri məqamlarının nəzərə alınması mütləq şərt almaqla mükəmməl hüquqi bazanın yaradılması olduğundan, təbii ki, Milli Məclisdəki müzakirələr zamanı qanun layihəsində investorların və Azərbaycan dövlətinin mənafələrinin balanslaşdırılması istiqamətində təkliflər olacaq".

Ələt qəsəbəsi Azərbaycanın ərazisindən keçən mühüm beynəlxalq nəqliyyat dəhlizləri - Şimal-Cənub və Şərqi-Qərbi dəhlizlərinin Azərbaycan seqmentləri olan avtomobil və dəmir yolu xətlərinin kəsişməsində yerləşir. Ə.Məsimlinin fikrincə, işlər yüksək səviyyədə qurulsa, Ələtin bu sahədəki müqayisəli üstünlükləri Xəzər dənizinin dünya okeanına birbaşa çıxışının olmaması ilə bağlı məhdudiyətləri müəyyən dərəcədə kompensasiya edə bilər: "Üstəgəl, Yeni Bakı Beynəlxalq

çox yükdaşımalarına nail olacağıq. Ələt qəsəbəsində yaranmaqda olan AİZ beynəlxalq yük daşınma və Avropa-Asiya logistika zəncirlərində aparıcı rol oynamaqla yanaşı, investisiyaların cəlb edilməsi hədəfinə dolğun şəkildə çatılması, yerli istehsalın təşviqi, "Made in Azerbaijan" brendinin dünya üzrə tanınmasında da xüsusi rol oynayacaq. Onun fəaliyyətinin istehsal zonası yönündə təmin edilməsi, həm də yüksək dərəcədə səmərəli təmin edilməsi ideyasını reallığa çevirməkdən ötrü isə Ələt Azad İqtisadi Zonasının yaradılması zamanı nəzərdə tutulan 3 təməl prinsip - şəffaflıq, beynəlxalq standartlara uyğun və müasirlik prinsipi əsasında çox geniş planlı və həm də gərgin işlər görmək lazım gələcək. Bu işin təməli sözügedən prinsiplər əsasında düzgün qurulsa, həm daşınmaların xeyli artmasına, həm də qeyri-neft sektoruna xarici investorların gəlməsinə əlverişli şərait yaradacaq. Bununla belə, fikrimizcə, Ələt Azad İqtisadi Zonasının daha çox yükdaşımalarına nail olunması sahəsindəki fəaliyyətinin nəticələri özünü nisbətən tez göstərəcək. Amma yüksək eksport potensialı istehsal zonasına çevrilməsinin ilkin real nəticələri, birbaşa bu sahədə görülməsi zəruri olan işlərin intensivliyindən və səmərəlilik dərəcəsindən asılı olaraq bir neçə ildən sonra - yeni orta perspektivdə məlum olacaq".

□ Dünya SAKİT
□ "Yeni Müsavat"

Son vaxtlar ölkəmizdə intihar hadisələrinin sayı durmadan artır. Hər gün az qala 2-3 intihar xəbəri haqda mətbuatda məlumatlar yayılır. Son statistika isə daha ağırdır. Ən pisi isə son vaxtlarda daha çox gənc anaların intiharı, ataların özünə qəsd etdiyinin şahidi olur.

Məsələn, bu günlərdə Tərter rayonunda 30 yaşlı Nərgiz Quliyeva özünü asıb. Oğuzda da iki uşaq anası olan 27 yaşlı Qəribə Mikayılova da intihar edib. Digər bir ana isə Ağsuda canına qayıb. Hər üç intiharın səbəbləri haqda dəqiq məlumat verilməyə də, ilkin versiyalara görə, əsas səbəb ailədaxili münasibətlər, sosial sıxıntılardır.

Qaracallı kənd sakini, 30 yaşlı Qabil Nəbiyev də yaşadığı evin həyatında yerləşən yarımtikilidə özünü asaraq intihar edib. Qeyd edək ki, mərhum 3 uşaq atası olub.

Bəs gənc ata və anaları intihara sövq edən əsl səbəblər nə ola bilər? Bu cür faciələri önəlmək olarmı?

Mövzu ilə bağlı tanınmış psixoloq Elnur Rüstəmov "Yeni Müsavat"a danışaraq öz mövqeyini bildirib:

"İntiharların əsl səbəbini öyrənmək üçün mütləq araşdırma aparmaq lazımdır. Biz bunu yalnız statistika kimi veririk. Araşdırma apararkən, öz müşahidələrimizdən görürük ki, bu intiharların səbəblərində gen və əsasən də psixoloji faktorlar, ailədaxili münasibətlər, tərəflərərsə mübahisələr var. Eyni zamanda ailələrin informasiya ilə yüklənməsi də müəyyən təsir göstərir. Və yaxud ailə üzvlərinin özünü tapa, aktuallaşdırma bilməməsinə də daxil edə bilərik. Onların arasında iş tapa bilməyən və yaxud işləmək istəməyən və sairə insanlar var. Yeni intihar üçün səbəb tapılır. Lakin fakt faktlığında qalır ki, bu gün intiharların sayında artım var. Bu, təkcə bizim ölkədə deyil, dünyanın hər yerində

Anaların intiharı, ataların

“ÖZÜNƏ QƏSDİ...”

Elnur Rüstəmov: "Sanki intihar adiləşib, çıxış yolu hesab olunur, amma..."

harların səbəblərində gen və əsasən də psixoloji faktorlar, ailədaxili münasibətlər, tərəflərərsə mübahisələr var. Eyni zamanda ailələrin informasiya ilə yüklənməsi də müəyyən təsir göstərir. Və yaxud ailə üzvlərinin özünü tapa, aktuallaşdırma bilməməsinə də daxil edə bilərik. Onların arasında iş tapa bilməyən və yaxud işləmək istəməyən və sairə insanlar var. Yeni intihar üçün səbəb tapılır.

Lakin fakt faktlığında qalır ki, bu gün intiharların sayında artım var. Bu, təkcə bizim ölkədə deyil, dünyanın hər yerində

beledir. Sanki intihar adiləşib, çıxış yolu hesab olunur. Amma intihar çıxış yolu deyil. Ona görə də düşünürəm ki, insanlar arasında mütləq şəkildə maarifləndirmə işləri aparılmalıdır. Əgər bir insanda daxili narahatçılıq olarsa, onu deməyə yeri olmalıdır. Söhbət fiziki rahatlıqdan getmir. Yeni insanın daxilində bir narahatçılıq varsa, problemi rahat şəkildə deyəcək biləcək yaxınları olmalıdır. Bir daha qeyd edirəm ki, intiharlarla bağlı yalnız statistika verilir, çox zaman səbəblər göstərilir. Bəzən intihar edən insanın üzərində

dən şoular düzəldilir, əsas səbəb kimi işsizlik göstərilir və sairə. İntiharlar sırf maddi problemlərlə bağlı deyil. Məlumdur ki, pulu az olsa belə, əgər insanın içində bir hüsr, rahatlıq varsa, o, yaşamaq istəyir. Yeni insan əsasən daxilən rahat olmalıdır ki, bu gün bu rahatlığı pozan çox amillər var. Bu amillər isə ətrafımızdan tutmuş, televiziya kanallarında yayımlanan seriallar və sairə olur. İnsanın psixologiyasında bir dözmə həddi olur. Gəlin baxaq, istər yerli, istərsə də xaric serialların hamısı ailə münasibətləri, dra-

ma üzərində qurulur. Bu da insanlarda gərginlik yaradır. Etiraf edək ki, bu gün insanların yemək problemi yoxdur. İnsan öz psixoloji durumunun da qeydində qalmalıdır.

Beləliklə, intiharların əsl səbəbləri araşdırılmalıdır. Məsələn, əgər uşaqları olan qadın intihar edirsə, bunun əsl səbəbi üzə çıxarılmalıdır. Araşdırılmalıdır ki, hansı problemi olub, son

vaxtlar davranışları necə olub, intiharla bağlı fikirlər səsləndiribmi, əgər belə olubsa niyə yaxınları ona biganə yanaşmış və sairə. Bütün bunlar araşdırıldıqdan sonra problemin üzərində iş apara biləcəyik.

Eyni zamanda intiharla bağlı xəbərlərin mətbuatda yayılmasına da diqqət edilməlidir".

□ **Xalidə GƏRAY**
Musavat.com

Azərbaycan turizmində ərəb fenomenini

"Halal turizm" konsepsiyası ilə yanaşı, Qərb ənənələrini özündə əks etdirən, əyləncənin ən müxtəlif növlərini yüksək keyfiyyətlə təklif edən bir mühitin yaradılması daha doğru olardı"

Azərbaycanda ötən ilin yay turizminin uğurlu keçməsinə ərəb turistlərin böyük rolu oldu. İndi isə onlar ölkənin qış turizmini canlandırmaqdadırlar. Azərbaycanın əsrarəngiz təbiəti, üstəgəl bölgələrdə qarın yağması və qış turizmi imkanlarının genişləndirilməsi, rayonlararası yol infrastrukturunun yenidən qurulması nəticəsində gediş-gəlişin asanlaşması turist sayının daha da çoxalmasına səbəb olub. Hazırda istər paytaxtda, istərsə də bölgələrdə istənilən istirahət məkanında və ya gəzməli yerlərdə ərəb turistlərlə qarşılaşmaq mümkün deyil. Bu isə ölkədə biznes sektorunun, eləcə də turizmin inkişafı, o cümlədən dövlət büdcəsinə əlavə gəlir gəlməsi deməkdir.

Ərəb turistlərin özəlliyi ondadır ki, onlar bizim bu günə qədər öyrəşdiyimiz rus, avropalı və iranlı turistlərdən fərqli olaraq daha varlı və daha əliaçıq, əyləncəyə daha düşkünlürlər. Həmçinin qeyri-adi özəllikləri, ov etmək maraqları, bəyəndikləri yerlərə investisiya yatırmaq istəkləri də onları bu sektor üçün əvəzolunmaz edir.

Son günlər Heydər Əliyev adına Beynəlxalq Hava Limanında ərəb turistlərin hər kəsin marağına səbəb olacaq fotosu da yayılmışdı. Ölkəmizə hər zamanı adətleri üzrə ov üçün gələn turistlər özləri ilə xeyli ov quşu və çamadan gətiriblər. Maraqlısı odur ki, təyyarədə özləri ilə yanaşı ov quşlarına da bilet alaraq yer ayırırlar. Bu cür səxavətlə pul xərcləyən ərəb isə hər bir iş adamının arzulanacağı turist sinfinə daxildir.

Qeyd etdiyimiz kimi, ərəblərin daşınmaz əmlakla, o cümlədən hotel-restoran şəbəkəsinə investisiya yatırması halları da artıb. Son olaraq ərəb investorlarının Bakıda almaq üçün hotel axtardığı ilə bağlı məlumat mətbuatda yer alıb. Belə ki, əsasən İraq və Qətərdən olan investorlar Azərbaycanda hotel olaraq həmin məkanları halal hotellərə çevirmək istəyirlər. Dəyəri milyonlarla dollarla ölçülən hotel-

lərə maraq göstərən ərəb turistlərdən həm də ölkəyə valyuta axınına yeni kanalın açılması üçün yararlanmaq olar.

Mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a danışan iqtisadçı ekspert Rəşad Həsənov bildirdi ki, ərəb ölkələrindən turist axınının artmasının bir çox səbəbləri var: "Neftin qiymətinin ucuzlaşmasından sonra Azərbaycan iqtisadiyyatın qeyri-neft istiqamətində müəyyən islahatlara və açılımlara getdi. Bu açılımlardan biri də məhz ərəb ölkələri ilə bütün sahələrdə əməkdaşlığın genişləndirilməsi, o cümlədən ərəb ölkələrinin turizm potensialından yararlanmaq istiqamətində idi. Bu istiqamətdə müəyyən qədər addımlar atıldı, xüsusən də viza sadələşdi, aviareyslərin qiymətində ucuzlaşma qeydə alındı, təbliğat işi aparıldı. Bütün bunlar ərəblərin Azərbaycana axınına stimullaşdırdı. Bunun fundamental səbəbləri də var idi. Çünki Azərbaycan dünyada həm müsəlman ölkəsi hesab olunur, həm də ənənəvi müsəlman ölkələrindən fərqli olaraq Qərb və Şərqi mədəniyyətinin birlikdə müşahidə edildiyi bölgələrdən biridir. Ənənəvi İslam mühitindən kənarlaşmaq istəyənlər Azərbaycanda rahat şəkildə Qərb adət-ənənələrinə uyğun xidmət-

lərdən də istifadə edə bilərlər. Bu isə onların Azərbaycana axınına sürətləndirən amillərdən biridir. Digər bir faktor isə Azərbaycanla bu ölkələr arasında ali səviyyədə münasibətlərin sıx olması və bu istiqamətdə siyasi qərarların ortaya qoyulmasıdır".

Iqtisadçı ekspert vurğuladı ki, ərəblərin Azərbaycan turizminə marağını necə cəlb etməklə bağlı birmənalı fikir söyləmək çox çətinidir: "Bir sıra hallarda "halal turizm"lə bağlı müzakirələr gedirdi ki, bu turizmin də əsas hədəfi ərəb turistlər idi. Onların turizm potensialından yararlanma imkanını artırmaq məqsədi ilə irəli sürülən bir konsepsiyadır. Bu doğru bir yanaşmadır. Azərbaycanda "halal turizm" in inkişafı təkcə ərəb ölkələrindən deyil, eyni zamanda yaxın İraq və Türkiyədən Azərbaycana turist axınına sürətləndirə bilər. Ancaq bir faktı da gözərd etmək olmaz ki, ərəblərin heç də hamısı Azərbaycana "halal turizm" üçün gəlmir. Çünki bu cür turizm ərəb ölkələrində də var. Onlar qarışıq və fərqli mədəniyyətlər olan yerdə vaxt keçirməyə çalışırlar. Azərbaycana bugünkü axının əsas səbəblərindən biri də ondan ibarətdir. Ailəli bir ərəb Azərbaycana gəlirsə, istəyir ki, daha uyğun və alışılmış bir mühitdə öz ailəsinin istirahətini təmin edə bilsin. Ancaq eyni zamanda onun özünün də maraqları var, o da təmin olunmalıdır. Birmənalı şəkildə demək olmaz ki, bütün ərəblər "halal turizm" üçün gəlir. Azərbaycan turizminin ərəblər üçün cəlb ediciliyi həm də Qərb mədəniyyətinə uyğun hər cür əyləncənin olması ilə

əlaqəlidir. "Halal turizm" konsepsiyası ilə yanaşı, Qərb ənənələrini özündə əks etdirən, əyləncənin ən müxtəlif növlərini yüksək keyfiyyətlə təklif edən bir mühitin yaradılması daha doğru olardı".

R.Həsənov onu da vurğuladı ki, ərəb ölkələrində hazırda investisiya potensialı da kifayət qədər yüksəkdir: "Çünki bu ölkələrin əksəriyyəti iri neft resurslarına malik olan ölkələrdir, böyük maliyyə imkanları var. Eyni zamanda Azərbaycanla müqayisədə daha uzunmüddətli dövrdə qeyri-neft iqtisadiyyatının inkişafı ilə bağlı müxtəlif strategiyaların icrasını həyata keçirmiş ölkələrdir. Buna görə də müəyyən imkanlar yaranır ki, ərəb ölkələrindən Azərbaycana investisiya cəlbə mümkün olsun. Bu, müxtəlif sahələr ola bilər. Hazırda daşınmaz əmlak sektorunda ərəblərin aktivliyi daha çox müşahidə olunur. Ancaq bununla yanaşı, biz yüngül sənayedə, o cümlədən kənd təsərrüfatında da ərəb sərmayəsinə rast gələ bilərik. Müddüz, Qərb sərmayəsi ilə müqayisə etsək ərəb sərmayəsi nisbətən daha az innovativ və texnolojidir. Ancaq buna baxmayaraq yenə də vəsait vəsaitdir. Bu vəsaitlərlə əlavə iş yerinin yaradılması, əlavə dəyərin formalaşdırılması, istehsal mühitinin inkişafı mümkündür. Bundan yararlanmaq üçün Azərbaycanda xüsusi investisiya proqramları qəbul oluna bilər. Bu proqramlar çərçivəsində hədəf qrupu ölkələri üçün, yeni ərəb ölkələri üçün əlavə təşviqədi mexanizmlər tətbiq etmək yolu ilə, eyni zamanda investisiya zamanətliliyi mexanizminin daha da gücləndirilməsi, müdaxilələrin məhdudlaşdırılması ilə ərəblərin Azərbaycanın qeyri-neft istiqamətli sahələrinə yatırılmalarını cəlb etmək mümkündür".

□ **Nərgiz LİFTİYEVƏ,**
"Yeni Müsavat"

Dünyada grip epidemiyası tüğyan etməkdədir. Çox təəssüf ki, xəstəlikdən daha çox azyaşlı uşaqlar əziyyət çəkir. Məlumatlara görə, ABS-da bu epidemiyadan artıq 37 uşaq dünyasını dəyişib. Amerikanın 11 ştatında bütün ölkəni əhatə edən grip epidemiyası səbəbindən məktəblərdə dərslər müvəqqəti dayandırılıb.

Dərslərin nə zaman bərpa olunacağı müəyyən edilməyib, çünki bu, ölkədəki epidemioloji vəziyyətdən asılıdır. Ekspertlər hesab edir ki, epidemiyanın qarşısı alınana qədər ölənlərin sayı daha da arta bilər. Bütövlükdə ölkə üzrə qripə bağlı xəstəliklər 50 mindən çox insanın həyatı bahasına başa gələ bilər.

Təkcə Amerikada deyil, Yaponiyada da qrip xəstəliyi tüğyan edir. Ölkə mətbuatının yazdığına görə, qripə yoluxan xəstələrin sayı 2,83 milyon nəfərə çatıb. Bu isə ötən həftə ilə müqayisədə xəstələrin sayının 1 milyon nəfər artması deməkdir. Məlumatla görə, hazırda orta hesabla bir həkimə qripə yoluxmuş 52 xəstə düşür ki, bu da 1999-cu ildən aparılan müvafiq statistikaya əsasən rekord rəqəmdir. Daha mürəkkəb vəziyyət Küssü adasının cənub-qərbində qeydə alınıb. Burada hər həkim 80 xəstəni müayinə etməlidir.

Eləcə də Şimali Koreyada qrip xəstəliyi ilə bağlı vəziyyətin getdikcə ağırlaşdığı bildirilir. Avropada isə adı "Avstraliya qrip" kimi keçən A (H3N2) virusunun yayılması barədə məlumat yayılmaqdadır.

Beləliklə, dünyada qrip epidemiyasının pik həddə çatması ölkəmizdə də narahatçılıqla qarşılanıb. Bir müddət bundan əvvəl ölkə boyunca qrip virusunun yayılması haqda iddialar var idi. Məsələ ilə bağlı artıq Səhiyyə Nazirliyi də öz reaksiyasını bildirib. Nazirliyin baş epidemioloqu, tibb elmləri doktoru İbadulla Ağayev mətbuata açıqlama verərək bildirdi ki, ölkədə qrip epi-

ABS-da ölümcül qrip tüğyan edir - Azərbaycanca təhlükə varmı?

Onlarla uşağın həyatına son qoyan "Avstraliya qrip" - H3N2 virusu barədə nə bilirik? Səhiyyə Nazirliyi narahatlığa əsas görmür, həkimlər isə çıxış yolu göstərirler...

demiyasının yayılması barədə heç bir məlumat yoxdur: "Əgər ayrı-ayrı ərazilərdə tək-tək kəskin respirator xəstəliklərə yoluxanlar varsa, bu, heç də epidemiyaya yayılması demək deyildir. Yaxud yüz minlərlə, on minlərlə əhalinin içərisində beş-on nəfərin qripə yoluxması epidemiyaya yayılması barədə "həyəcan təbii" çalmağa əsas vermir".

İ. Ağayev qeyd edib ki, səhiyyə nazirinin bu sahədə xüsusi əmri var və regionlarda infeksiyalara yoluxma halları ciddi nəzarət altındadır: "Əvvəla, qrip virusuna yoluxmanın olub-olmamasını yalnız həkim müayinəsi təsdiq edə bilər. İkincisi, əgər olursa belə, ölkəmizin səhiyyə sistemi, tibb müəssisələri, xəstəxana və poliklinikalar onun qarşısını almaq iqtidarındadır. Ona görə də narahatlığa dəyməz və qrip virusunun yayılması barədə də heç bir təhlükə yoxdur".

Bəs xəstəliyi necə önləmək olar? Tanınmış həkim Vaqif Qarayev mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a danışdı: "Qrip epidemiyası tamamilə başqa xəstəlikdir. Qrip xüsusi törədiciləri olan, çox ağır gedişatı və ölümcül ağırlaşmalar verən virus epidemiyasıdır. Yəni hər soyuqdəymə qrip deyil. Qripin özünəməxsus növləri var ki, onların da hər birinin xüsusi gedişatı, ağırlaşmaları, fəsadları var. Bizdə isə el arasında kiminsə burnu "tutulubsa", deyirlər ki, "qrip olub". Amma bu, belə deyil. Hər asqıran, ös-

kürən qrip olmur, sadəcə, soyuqdəymə olur və onun da hər birinin özünəməxsus adı var. Rəsmi məlumatlarda da bildirilir ki, müayinə olunan xəstələr arasında qrip virusu aşkar olunmayıb. Bu günlərdə yayılan soyuqdəymə xəstəlikləri və yaxud onların törədiciləri çox yoluxuculuq qabiliyyətinə malikdirlər. Məsələn, bir ailənin 5 üzvü eyni vaxtda xəstələnə bilər və bu xəstəlik uzun çəkir. Xəstəliyin müxtəlif formaları var, məsələn, ancaq qızdırma ilə və yaxud qızdırma və öskürək ilə, mədə-bağırsağ pozuntuları ilə müşahidə edilir. Bunların hamısının adı var və bunlar qrip deyil".

Bəs nə etmək lazımdır? Həkim yalnız uşaqlar haqda tövsiyələrini dedi: "Uşaqların yeməyinə və geyiminə diqqət etmək lazımdır. Bəzən görürük ki, valideynlər uşaqlarını havaya çıxardanda eynini çox qalın geyindirir, ağız-burnunu bərk-bərk bağlayır. Sual olunur ki, onda uşağı niyə havaya çıxardıblar? Uşaq normal vəziyyətdə geyindirilməlidir ki, hava ala bilsin. Ən əsası xəstə uşaq bağçalara və yaxud məktəbə getməməlidir. Çünki belə olan halda uşağın həm öz xəstəliyi uzun çəkir, bəzən də ağırlaşmalar olur, həm də ətrafda ki uşaqları yoluxdurur".

Təbii üsullarla müalicə həkim Seyfəddin Əsəd isə "Yeni Müsavat"a açıqlamasında qeyd edib ki, təbii yolla 1 günə qripdən və soyuqdəymədən xilas olmaq mümkündür: "Apteklərdə tənzif satılır. İlk olaraq onu ağıza bağlamaq lazımdır. Yaponiyada həra gedirdikse, insanların ağızında tənziflə gözdüyünü görürdük. İmmuniteti zəif olan adamlar tənzif bağlasınlar, çünki bu xəstəlik həvə damcı yolu ilə keçir. İkinci isə valideyn spirtlə uşağın əlini tez-tez silməlidir. Evdə sarımsaq və soğanı doğrayıb boşqabda stolun üzərinə qoymaq lazımdır. Əgər uşaq artıq qripə yoluxubsa, iki saatdan bir onun burnuna soğan suyu tökülməlidir. Böyük adamlar suya qarışdıraraq, amma uşaqlara suya qarışdıraraq tökmək lazımdır. Uşağa bir diş olmaqla səhər, günorta və axşam çörəklə sarımsaq yedirmək lazımdır. İki saatdan bir çay qasığı və ya yarım çay qasığı balı ağızda sovurmaq lazımdır. Buruna qara çörək otu yağı ilə tampon qoya bilərsiniz. Zoğal, qırmızı moruq müləbbəsi ilə çay içmək və sulu xəngəl, əvalik yemək, tərlemək lazımdır. Beləcə, bir günə qrip yox olur. Bu mənim dəfələrlə təcürbədən keçirdiyim bir reseptdir".

□ Xalidə GƏRAY, "Yeni Müsavat"

Bayılda sürüşmə zonasında son durum- təhlükə sovuşmayıb

Sakinlərə xüsusi sığınacaqda yemək verilir, sürüşmə təhlükəsi olan ərazidə 103 ev müəyyənləşdirilib

Bayılda sürüşmə zonasında təhlükə hələ də qalmaqdadır. Sakinlərin sözlərinə görə, ərazidə müvafiq qurumların nümayəndələri işlər aparırlar. Lakin təhlükə hələ də sovuşmayıb.

Əksinə, sakinlər söyləyirlər ki, onlar "Teleqüllə" yaxınlığında ki torpaqda yaranmış yarğana baxırlar və hər dəfə vəziyyətin pisləşdiyini görürlər: "Bizim üçün yaradılan sığınacaqda yeməyimizi yeyib axşam isə qohumlarımızın evində gecələyirik. Sağ olsunlar ki, normal yeməklər verirlər. Ancaq yatmaq üçün şərait yaxşı deyil. Kirayə pulu, kompensasiya ilə bağlı da heç bir yenilik yoxdur. Mətbuata kirayə pulu vermələri ilə bağlı açıqlama versələr də, konkret addım atılmayıb" deyərək, sakinlər "Yeni Müsavat"a bildirdilər.

Sakinlər həmçinin qeyd ediblər ki, sürüşməyə yaxın olan evlərdə yanvarın 24-dən etibarən qaz, su, elektrikin verilişi dayandırılıb. Ancaq sürüşmədən bir qe-

dər kənardakı yaşayış evlərinin elektrikləri ilk günlər kəsilsə də, sonradan bərpa olunub. Qazın verilişi isə sürüşmə təhlükəsi olan ərazi boyunca bərpa edilməyib.

Səbayel Rayon İcra Hakimiyyəti Bayıl sürüşmə zonasında görülən işlər və araşdırmaların vəziyyəti ilə bağlı məlumat yayıb.

İcra hakimiyyətindən müsavvat.com-a daxil olan açıqlamada bildirilib ki, son bir neçə gün ərzində müxtəlif KİV-lərdə Səbayel rayonu Bayıl yamacında yaranmış sürüşmə təhlükəsi, onun səbəbləri ilə bağlı bir-birinə əks, heçqə qəta uyğun olmayan xəbərlər yayımlanıb, sürüşmə hadisəsinin yamacda aparılan tikintilər və s. ilə əlaqələndirilib.

Bununla bağlı İH-dən bildirilir ki, mütəxəssislərin apardıqları

yoxlamalar nəticəsində sürüşmə təhlükəsi olan ərazidə 103 ev müəyyənləşdirilib.

Müəyyən olunub ki, burada tikilmiş evlərin 89,9 %-i məhz 2000-ci ilə qədər olan dövrdə, o cümlədən 25%-i ötən əsrin 60-70-ci illərinin tikililəridir. Son 3

il ərzində isə burada yalnız 4 mövcud tikiliyə əlavələr edilib və hər bir fakt barədə materiallar hüquq-mühafizə orqanlarına təqdim olunub və araşdırılır.

Bir neçə evi çıxmaq şərti ilə yamacda tikilən fərdi yaşayış evləri 1 gecə ərzində, əsas etibarən

ilə aztəminatlı insanlar və məcburi köçkünlər tərəfindən inşa olunmuş, möhkəm özülü, dayağı olmayan, 1 mərtəbəli qeyri-qanuni tikililərdir. Belə tikililərin isə torpağın sürüşməsinə təsiri yox dərəcəsinədir.

Açıqlamada qeyd olunur: "Xarici mütəxəssislərin rəyi bəzi qurumların sürüşməyə səbəb kimi burada aparılan tikinti və s. xarici amillərin göstərilməsini iddialarını alt-üst edir. Ərazidə inşa olunmuş tikililərin böyük hissəsinin 1 mərtəbəli və yüngül konstruksiyalı olması, ən yaxın çoxmərtəbəli bina tikintisindən 5-6 km kənardadır. Fövqəladə Hallar və Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliklərinin, Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsinin rəsmi icazəsi ilə aparılması xarici amilin təsiri sualını aradan qaldırır".

Bildirilib ki, hazırda RİH-də yaradılan qəragah üzvləri tərəfindən ərazidə aparılan araşdırmalar başa çatmaq üzrədir, yoxlamaların nəticələri ilə bağlı məsələyə hüquqi qiymət və ictimaiyyətə məlumat verəcək, buradakı tikililərin gələcək taleyi hüquqi müstəvidə həll olunacaq.

"Yeni Müsavat"a danışan Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin (ETS) Milli Geoloji Kəşfiyyat Xidmətinin geoloji planlama ekspedisiyasının rəisi Əziz Qaralov bildirdi ki, sürüşmə sahəsində vəziyyət stabilləşib. Ə. Qaralov həmçinin Yaponiyadan dəvət olunan mütəxəssislərin hansı iş görməsi məsələsinə də danışdı: "Orada çalışan

əməkdaşlarımızla danışdım. Onlar bildirdilər ki, ərazidə nisbi stabil vəziyyət hökm sürür. Bizim mütəxəssislərimiz orada iş görmək üçün yetərincə savada malikdirlər. İstənilən səviyyədə mütəxəssislərimiz var. Avadanlıqlar, lazımi mütəxəssislər cəlb olunarsa, təbii ki, yaponiyalıların gördükləri işləri biz də görə bilərik. Orada elə bir çətinlik də yoxdur. Sadəcə olaraq, Bayılda 2000-ci ildə baş verən sürüşmə zamanı da yaponları dəvət etmişdilər. Onlar ərazidə iş aparmışdılar. İndi də həmin mütəxəssislərin ərazi haqqında anlayışı olduğu üçün onları yenidən dəvət edə bilərik. Onlar da öz təkliflərini hazırlayırlar. Bütün təkliflərə baxılıb, qərar qəbul olunacaq".

Bakıda yeraltı çayların axması ilə bağlı fikirlər səngimir. Hətta belə bir açıqlama da olmuşdu ki, Bayılda da sürüşmə zonasında torpağın altında çay axır. Bununla bağlı Ə. Qaralov aşağıdakıları söylədi: "Ümumiyyətlə, geologiyada belə bir hal yoxdur ki, yer altından çay axa. Elə bir sözü geologiyadan xəbərsiz olan adam deyə bilər. Yer-in strukturu, tektonikası, layların vəziyyəti var. Yer altından çay axa bilməz. Torpağın altında qurunt suyu ola bilər. Ancaq çay şəklində harasa getməsi mümkün deyil. Kanalizasiya sularının, sızmaların axması başqa şeydir. Ancaq buna çay demək olmaz. Bu, mütəxəssis sözü deyil..."

□ Əli Rəis, "Yeni Müsavat"

MUSAVAT

Son səhifə

N 22 (6911) 30 yanvar 2018

15 illik peşə həyatının cəmi 18 ayını işləyib

İspaniyada bir məmur 15 illik peşə həyatının sadəcə 18 ayında çalışıb, qalan müddəti isə icazəli və arayışlı keçirərək, maaş alıb. "El Pais" qəzetinin xəbərinə görə, İspaniyanın cənub şərqindəki Alicante şəhərində bir psixatrik xəstəxanada asistent olaraq çalışan məmur 2001-2016-cı illər arasında icazə günlərindən dərhal sonra həkim arayışı alaraq bunu daim təkrarlayıb.

Məmur bu müddət ərzində 7 dəfə bir illik, 3 dəfə də 1,5 illik olmaq üzrə ümumən 4 min 553 gün arayış alıb. Arayışlar xaricində qanuni icazələrindən də istifadə edən məmur ümumilikdə 18 ay çalışıb. Şəhər rəhbərliyində təmsil olunan Alejandro Moral isə açıqlamasında deyib ki, etik hesab edilməsinə baxmayaraq, məmurun etdiyi qanunidir və hüquq çərçivəsində hərəkət edərək, məmur haqqında nizam-intizam araşdırmasına başlanıb.

Müzakirəyə səbəb olan məmur isə Beynəlxalq Sosial Təhlükəsizlik Qurumunu arayışının bitməsinin ardınca işə qayıtmalı olduğu barədə məlumatlandırılmadığını sübut edərək, əleyhinə açılan bütün davaları qazanıb.

Amma onun barəsində başlanan araşdırmada sübut olunub ki, məmur bu müddət ərzində 1500 avroluq maaşını almaqda davam edib. Bundan başqa, o, qanunun verdiyi hüquqlara əsasən, xəstəliyi barədə də hər hansı məlumat verməyib və bu icazələri niyə aldığını açıqlamayıb. Amma onun rəsmən icazə olmadığı zamanlarda da həftədə, sadəcə, 30 dəqiqə xəstələrlə maraqlandıqı qeyd edilib.

Mandarin qabıqları xərçəng xəstəliyinə qarşı

Türkiyənin Manisa şəhərində həkim Özlem Tokuşoğlu və tələbələri mandarin qabığından suda əriyə bilən sağlam bir tablet hazırlayıb. Dərsant həkim Tokuşoğlu suda əriyə bilən mandarin tabletlərinin yüksək antioksidan və C vitamini olduğunu, qan şəkərini aşağı salıb, xolesterolü düşürdüyünü, müəyyən xərçəng tipləri və şiş yaranmasının qarşısını almağa yardımcı olduğunu deyib. Onun sözlərinə görə, tablet eyni zamanda qaraciyəri təmizləyir, sinir və həzm sistemə rahatladıcı təsir edir. Bundan başqa, tabletdə mandarin qabıqlarının güclü və sağlam tərkibindən də maksimum istifadə edilib.

Evlənəndən sonra kökəldi, boşanmağa qərar verdi

İngiltərədə yaşayan 31 yaşlı Terin Rayt adlı qadın çox maraqlı bir səbəbə görə boşanıb. "Evlilik məni kökəldir" deyən gənc qadın məhkəməyə müraciətində də bunu əsas gətirib və rahatca boşanıb. O, boşandıqdan sonra düz 45 kilo verib. Dediynə görə, evliliyi yolunda getmədiyini üçün 38 bədənəndən 46 bədənə qədər kökəlibmiş. Rayt boşanan kimi dietaya və idmana başlayıb. Hazırda isə bədən ölçüsü 32-dir. O bildirib ki, evlənməyə qədər çəkisindən razı olub. Amma evləndən sonra bütün həyatı dəyişib: "Yaşadığım stres çəkimi də təsir etdi. Ərim evdə olmayanda hər zaman pizza və şokolad yeyirdim. Çünki çox darıxırdım".

Gənc qadının sözlərinə görə, subay olmağın verdiyi azadlıq hissi onu çəkisini azaltmaq üçün motivasiya edir. Rayt söyləyib ki, bir daha evlənmək istəmir.

Əsgərlər diri ilanları dişləyib, sonra da...

İndoneziyalı əsgərlər ölkəni ziyarət edən Amerika müdafiə naziri Jim Mattisın yanında hünərlərini nümayiş etdiriblər. Görüntülərdə əsgərlərin torbalardan çıxardıqları diri ilanları dişlədikləri və ilanların qanını bir-birlərinə atdıqları görülüb. Bu qəribə şou Mattisın da diqqətini cəlb edib.

Əsgərlər eyni zamanda bağlı gözlərlə dostunun ayağındakı şara atəş etmə, od üzərində gəzmə və sine üstündə beton qırma kimi bacarıqlarını ortaya qoyarkən, şou hər kəsin ağızını açıq qoyub. Şounun sonunda əsgərlər polis itləri ilə birlikdə təşkil edilən girov xilas etmə əməliyyatına qatılıb. Həmin əsnada helikopterlərdən "Mission Impossible" filminin musiqisi çalınıb. Mattis isə öz növbəsində "Bu mənzərəni izləyincə əsgərlərə nə qədər yaxşı bir təhsil verildiyinin şahidi oluruq" deyib.

QOÇ - İlk növbədə üzərinizə düşən vəzifələrin mahiyyətini anlamalısınız ki, nüfuzunuz itməsin. Bu gün kənardan dəstək də ala bilərsiniz. Pulla bağlı sövdələşmələrinizi isə növbəti aya saxlamağınız məsləhətdir.

Qoroskop
(30 yanvar) **Səbuhi Rəhimli**

BUĞA - Saat 16-ya qədər ümumi ovqatınızda gərginlik müşahidə olunacaq. Lakin bundan təəssüflənməyin. Çünki bu amil ciddi fəsad yaratmayacaq. Bu gün həmkarlarınızla mülayim davranın.

ƏKİZLƏR - Bütün diqqətinizi fəaliyyətə yönəldin. Lazımı adamların tövsiyələrinə qulaq asmaqda qarşınızı kəsən çətinlikləri dəf edin. Bu gün maliyyə sıxıntılarınız səngiməyə başlayacaq.

XƏRÇƏNG - Saat 12-dən etibarən fəaliyyətinizdə nəzərə qarpan passivlik səngiyəcək. Şəxsi büdcənizdə, insanlarla münasibətlərinizdə, eləcə də ovqatınızda xoş duyğular olacaq.

ŞİR - Rastlaşdığınız bəzi xoşagəlməzliklər saat 14-dən sonra aradan qalxacaq. Fəaliyyətinizə ədalətli yanaşsanız, həmkarlarınızın hörmətini qazana bilərsiniz. Uzaq yola çıxmağa dəyər.

QIZ - Hansısa ciddi narahatçılığınızda ehtiyac yoxdur. Amma yeni işlərə başlamaq haqqında fikirləşməyin. Nahardan sonra maraqlı adamlarla görüş və sövdələşmələriniz olacaq ki, bu da xeyrinizdir.

TƏRƏZİ - Nəyəsə nail olmaq istəyirsinizsə, boş durmamalı, bütün imkanlarınızdan istifadə etməlisiniz. Hansısa mübahisə sizə zərər yetirə bilər. Sevgi amilinə daha mərhəmətlə yanaşın.

ƏQRƏB - Gücünüz çatmayan işlərin qulundan yapışmayın. Daha çox istirahət edin. Əgər vaxtınız olsa, nahar ərəfəsində mütləq müqəddəs ocaqlara baş çəkin. Kənar təsirlərdən qorunun.

OXATAN - Bu gün ilk əvvəl səhhətinizlə bağlı problemləri həll etməyə çalışın. Qandamar sistemində vaxtında əncam çəkin. Bu məsləhətlərimizə riayət etsəniz, fəaliyyətinizdə müsbət sığrayışlar olacaq.

OĞLAQ - Astroloji göstəricilər bu arada daha çox səhhətinizə fikir verməyinizi məsləhət görür. Ələlxüsus da əsəblərinizi sakitləşdirmək üçün bütün gücünüzü səfərbər etməli, sakit guşəyə çəkilməlisiniz.

SUTÖKƏN - Risk tələb edən işlərdən uzaqlaşın. Sizə aidiyyəti olmayan proseslərə müdaxilə etməyin. Bu arada zehni fəaliyyətə ara verin. Şəxsi büdcənizdə problem olmayacaq.

BALIQLAR - Bu gün daha çox təmkin göstərməklə müvəffəqiyyət əldə edə bilərsiniz. Qarşınızda duran vəzifələrin həlli üçün bütün mümkün variantlardan bəhrələnməyə çalışın. Bədxah adamlardan qaçın.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

11 əməliyyat keçirib, 362 kilodan qurtuldu

ABŞ-in Texas ştatında yaşayan yarım tonluq Mayra Rozales keçirdiyi 11 əməliyyatdan sonra tam 362 kilo verib. 34 yaşlı Rozales bədən ağırlığının 80 faizinə yaxınını itirərək yenidən həyata bağlanıb. Dörd ildir ki, artıq çəkiddən qurtulmaq üçün güclərini səfərbər edən qadın hazırda 80 kilodur. Rozales bir uğur hekayəsinə imza atıb və yüzlərlə televiziya proqramına qatılıb. Onlardan biri də həkim Mehmet Öz oldu. Hazırda arıqlamaq üçün sosial şəbəkə vasitəsilə ona müraciət edən, kömək istəyən minlərlə izləyicisi var.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rəuf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi

Redaktor:
Elsad MƏMMƏDLİ

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Azərbaycan" nəşriyyatında çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.100